JOURNALISTI

Suomen Journalistiliiton ammattilehti ● 102. vuosikerta 25.9.2026

6 | 26

Hallituksen leikkaukset uhkaavat Selkosanomia
s.8

Iltalehti ja Yle käyttävät eniten sähköposti-haastatteluja
s. 20

Stuba Nikula aloitti Elokuvasäätiön johdossa
s. 22

Journalismi on yhä monen unelma-ala
12

KUVA: JUUSO WESTERLUND

Radioalan viestintäneuvos Stefan Möller vastasi Journalistin kohtuuttomiin väitteisiin.

s.10

Marjaana Varmavuori saamassa jatkokauden liiton johdossa

s.38

"Suuri osa journalismista alkaa nykyään niin, että vastaus on jo tiedossa."

Antti Yrjönen

s.9

Marja Honkonen ● marja.honkonen@journalistiliitto.fi

Isänmaan ystävä on Ylen puolella

Suomenpystykorva, espanjanvinttikoira, chihuahua vai kiinanpalatsikoira?

Näitä neljää vaihtoehtoista Yleisradion tulevaisuutta hahmotteli mediatutkija **Marko Ala-Fossi** kirjassa *Yleisön ilona, poliitikkojen harmina* (SKS Kirjat 2026). **Turo Uskalin** ja **Marko Tikan** toimittamassa kirjassa Ala-Fossi kysyy, miltä näyttää satavuotiaan Ylen seuraava vuosisata.

Suomenpystykorvalla on laaja julkisen palvelun tehtävä, vakaa rahoitus ja täysi toimituksellinen vapaus. Espanjanvinttikoira taas nauttii yhä itsenäisyydestä, mutta sen tehtävästä ja rahoituksesta käydään jatkuvaa vääntöä.

Chihuahua on menettänyt sekä vapautensa että toimintaedellytyksensä. Kiinanpalatsikoira on vakavarainen, mutta valtapuolueen taskussa.

Vallan vahtikoira -nelikentän oheen Ala-Fossi hahmottelee myös viidennen mahdollisen tulevaisuuden. Sitä hän nimittää ”lopetuspiikiksi”.

SYYSKUUSSA SATA VUOTTA täyttänyt Yle on viime vuosien leikkaustenkin jälkeen yhä keskeinen, korvaamaton ja laaja-alainen toimija kotimaisen journalismin ja kulttuurin kentällä. Sen vaikutus yhteiskuntaan ja suomalaisiin näkyy yhtä lailla vaalipäivän iltana kuin siinä, miten *Leikitään Pikku Kakkosta* -konsertti tukki Hämeenlinnan heinäkuussa.

Media-alan ammattilaisille Yle on merkittävä työllistäjä ja ammattitaidon vaalija. Yle 100 -juhlapäivänä sosiaalinen media täyttyi eri ammateissa toimivien entisten ja nykyisten yleläisten muistoista. Niistä huokui ylpeys omasta työstä ja työpaikasta.

Repivien muutosneuvotteluiden jälkeen se on pieni ihme. Päättäjät ovat tehneet parhaansa jalostaakseen suomenpystykorvan espanjavinttikoiraksi, eikä jälki ole ollut kaunista.

Jos sama meininki jatkuu tulevina vuosina, Yle tuskin enää pystyy säästämään vähän kaikesta ja pitämään kiinni toimintansa monipuolisuudesta. Jostain pitää luopua kokonaan.

Ala-Fossi maalaa vielä synkemmin. Hän huo-

KUVA: SERCAN ALKAN

Elokuvien tuotantotukeen tulee uusi pakollinen ekostandardi. Linjatuottaja Riikka Koskinen ja tuottaja Jarkko Hentula opiskelevat sen vaikutuksia käytäntöön.

s.6

”Vahva ja vapaa julkisen palvelun media on yksi niistä asioista, joita tässä maassa kannattaa puolustaa.”

mauttaa, että jos edes eurooppalainen median-vapausasetus ei hillitse poliitikkojen intoa leikata julkisen palvelun median rahoitusta, Yleisradion toinen vuosisata on myös sen viimeinen.

SUOMI ON MEDIAHYVINVOINTIVALTIO. Yhteiskuntamalliimme on sisältynyt pitkään ajatus siitä, että kansalaisilla on oikeus luotettavaan, monipuoliseen tietoon, ja laadukkaaseen kulttuuriin. Aivan pohjoismaiselle tasolle emme ole päässeet – meiltä puuttuu esimerkiksi yhä pysyvä tuki kaupalliselle medialle.

Siksi on käsittämätöntä, että mediapolitiikan kehittämisen sijaan poliitikot ovat keskittyneet julkisen palvelun median murjomiseen. Kyse on toki usein samoista päättäjistä, jotka tuntuvat tavoittelevan jonkinlaista yövartijavaltiota. Siellä lisää rahaa liikenee lähinnä sotakaluston hankintaan. Ylen rahoitus on vain yksi muiden jäädytettyjen indeksien joukossa.

Ensi vuonna puolustusbudjetti kasvaa noin 600 miljoonaa euroa, siis useamman miljoonan enemmän kuin koko Ylen budjetti on.

Myös me media- ja kulttuurialan toimijat olemme tietysti ymmärtäneet alkaa vedota luotettavan tiedonvälityksen rooliin kokonaisturvallisuudessa ja huoltovarmuudessa. Se on strategisesti viisasta, sillä julkisen palvelun median tärkeys on tässä mielessä täysin vastaansanomaton. Yle on viimeinen varmistaja siinä, että oikea tieto kulkee joka tilanteessa.

Tuntuu silti vähän niljakkaalta puolustaa Yleä esimerkiksi sillä, että se ylläpitää kansallista yhtenäisyyttä ja siten maanpuolustustahtoa – ikään kuin se olisi arvokas vain välineenä kansan kaitsemiseen.

Vahva ja vapaa julkisen palvelun media on kuitenkin yksi niistä asioista, joita tässä maassa kannattaa puolustaa – itsessään arvokas osa demokratiaa ja kansallista kulttuuriperimäämme.

Isänmaan ystävä valitsee suomenpystykorvan espanjanvinttikoiran, chihuahuan tai kiinanpalatsikoiran sijaan. ●

Kannen kuva: Timo Marttila. Kuvassa Essi Jaanu (vas.), Jussi Ränkimies ja Essi Kaimio.

KUVA: MEERI UTTI

Uusi päätoimittaja Joel Karppanen haluaa laajentaa Taide-lehden aihepiiriä kuvataiteesta muihinkin visuaalisen kulttuurin muotoihin.

s.34

Svenska Yles ledning uppmanar journalisterna att friskt pröva nya sätt att använda artificiell intelligens. s.30

JOURNALISTI

Suomen Journalistiliiton ammattilehti 102. vuosikerta 25.9.2026

VASTAAVA PÄÄTOIMITTAJA / ANSVARIG CHEFREDAKTÖR
Marja Honkonen 050 379 9108

TOIMITUSSIHTEERI / REDAKTIONSSEKRETERARE
Manu Marttinen 050 310 3036

TOIMITTAJAT / REPORTRAR
Nina Erho 050 379 8155
Manu Haapalainen 050 501 0716

ULKOASU / LAYOUT
Heli Saarela 050 470 0016

SÄHKÖPOSTIT
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
förnamn.släktnamn@journalistiliitto.fi

VERKKOLEHTI
www.journalisti.fi

TILAUKSET / BESTÄLLNINGAR
Jaicom Oy 03 4246 5383
journalisti@atex.com

PAINO / TRYCKERI
Botnia Print, Kokkola
ISSN 1236-3596 (painettu/tryckt)
1458-4271 (verkko/nät)

JULKAISIJA / UTGIVARE
Suomen Journalistiliitto
Finlands Journalistförbund
PL 252, 00531 Helsinki

SEURAAVA JOURNALISTI 7 / 2026
ILMESTYY 30. 10., AINEISTO 21. 10.

ILMOITUSMYYNTI:
www.journalisti.fi › ilmoittajille
044 755 5002

VASTUULLISTA JOURNALISMIA

Media vilisee väärin tulkittuja termejä, väittää Jenna Lahti

Jenna Lahti, teksti ● Aapo Huhta, kuva

JENNA LAHTI, 27

- Helsinkiläinen toimittaja ja seksuaalikasvattaja.
- Yhteiskuntatieteiden maisteri Tampereen yliopistosta.
- Työskennellyt dokumenttiohjaajana Ylellä, journalistina Keskisuomalaisen ja Sanoman medioissa sekä freelancetoimittajana.
- Erikoistunut seksuaalisuuteen, ihmissuhteisiin ja mielenterveyteen.

Kiinnitin kesällä huomiota rikosuutiseen, jossa oli jotain pielessä.

”Mies raiskasi kaksi naista samana yönä Porvoossa – molemmille uhreille tarttui sukupuolitauti”, otsikoi *Uusimaa*.

Ei näin, ajattelin heti.

Keskustelin jutun kirjoittaneen toimittajan kanssa ja kerroin, että monet viralliset tahot kehottavat tänä päivänä käyttämään termiä *seksitauti*. Seksitaudit tarttuvat seksissä ja seksin välityksellä, eivät sukupuolen välityksellä tai sukupuoliteitse.

Toimittaja totesi, että päätyi käyttämään samaa termiä kuin tuomiolauselmassa. Vastasin, että poliisi ja muut viranomaiset eivät läheskään aina käytä oikeita termejä lausunnoissaan, ja ne täytyy aina tarkistaa kahdesti.

Rikosuutisen kirjoittanut, minua reilusti vanhempi toimittaja kuuli *sukupuolitaudin* ongelmallisuudesta ensimmäistä kertaa, ja jakoi tiedon kollegoilleen. Aihe herätti toimituksessa vilkasta keskustelua, ja sain jälkikäteen kiitosta viitseliäisyydestäni puuttua asiaan.

”Tässä vaikuttanee kohdallani ikä ja sukupolveni. En ole tottunut puhumaan asioista yhtä avoimesti”, keskikäinen toimittaja pohti keskustelumme päätteeksi.

VASTUU AJANTASAISESTA kielenkäytöstä vieritetään usein toimittajien omille harteille. Kiireessä kielenkäytön uudistamiseen ei ehditä keskittyä. Paremmasta ei tiedetä, noudatetaan sitä, mihin on totuttu.

Etenkin vanhempi sukupolvi on saattanut tottua puristamaan seksuaalisuuden tiettyyn kapeaan muottiin. Siitä ei sovi puhua liian kovaan ääneen.

Sukupuolitauti-termiä käyttänyt kollega pelkäsi, että *seksitauti* raiskausuutisen otsikossa olisi poikinut raivokasta palautetta.

Kokemukseni mukaan nuoremmalta sukupolvelta oikeiden termien käyttö yleensä luonnistuu. He suhtautuvat kielen muutoksiin vaivattomammin. Toimitusten tulisi silti ylläpitää ihan kaikkien työntekijöiden ajanmukaista tietämystä.

Sukupolvierot vaikuttavat varmasti, mutta en halua heittää jokaista itseäni vanhempaa kollegaa roviolle. Terminologia ei ole ajantasaista, jos asiaan ei ole perehtynyt. Hyvin luonnollista.

Toimittajan ei tarvitse olla joka alan asiantuntija, mutta seksuaalisuus on tänä päivänä sen verran kuumaa kamaa, että aihe voi tupsahtaa kenen tahansa työpöydälle.

Esimerkiksi ihmisoikeusjärjestö Seta avustaa mediaa seksuaaliseen suuntautumiseen ja sukupuolen moninaisuuteen sekä sateenkaariperheisiin liittyvässä uutisoinnissa. Toimitukset voivat pyytää Setalta maksutonta konsultaatiota tai tilata asiantuntijakoulutuksen näistä teemoista.

Monikaan työnantaja ei tätä mahdollisuutta hyödynnä.

TOINEN SEKSUAALISUUTEEN liittyvä väärin käytetty termi on *pedofiili*. Jokainen, joka syyllistyy lapsen seksuaaliseen hyväksikäyttöön tai pyrkii siihen, ei ole pedofiili. Pedofiili ei myöskään ole henkilö, joka hyväksikäyttää murrosiän jo saavuttanutta tai ylittänyttä lasta. Nimitystä kuitenkin käytetään usein rikosuutisoinnissa.

Jos henkilöllä ei ole virallista tautiluokitusta, täytyisi *pedofiilin* sijaan puhua esimerkiksi ihmisestä, joka on *seksuaalisesti hyväksikäyttänyt uhriaan*.

Miksi näitä väärin tulkittuja termejä vilisee journalistisessa mediassa edelleen? Lukijan parasta ajatellen journalistit yksinkertaistavat monimutkaisia ilmiöitä. Tarkoitus pyhittää keinot.

Transseksuaalisuus-termiä käytettiin suomalaisissa tiedotusvälineissä vielä kymmenisen vuotta sitten. Siitä on kiitettävästi päästy eteenpäin. Nykyisin käytetty *transsukupuolinen* kuvastaa asiaa paremmin, sillä ihmisen sukupuoli-identiteetti ja seksuaalinen suuntautuminen eivät ole yksi ja sama asia.

On siis myös näyttöä, että toimittajat pysyvät muuttuvan kielen perässä.

MEDIA RAKENTAA TAPAAMME suhtautua seksuaalisuuteen. Väestöliitto ei saanut täksi vuodeksi rahoitusta pitkään kestäneelle Kumita-kampanjalle, joka tuki yläkouluikäisten seksuaalikasvatusta.

Kun tämänkaltaisia hankkeita lakkautetaan, journalistisen median rooli tietolähteenä korostuu entisestään.

Tietenkään kaikkea ei voi ennalta tietää. Etenkin herkkien aiheiden kohdalla voi juttua tehdessään konsultoida alan asiantuntijoita ja varmistua siitä, että siinä käytetyt termit ovat oikein. Tätäkin tekstiä on etukäteen kommentoinut seksuaalineuvoja.

Pienillä yksityiskohdilla on merkitystä. Pilkun viilaaminen on sallittua. ●

Linjatuottaja Riikka Koskinen pitää ekologista standardia tervetulleena ja iloitsee, että se mahdollistaa ympäristöasioiden huomioimisen av-alalla rakenteellisella tasolla. Hän vastaa standardin pilotoinnista Pieni tarina rakkaudesta -elokuvan tuotannossa yhdessä tuottaja Jarkko Hentulan kanssa.

Vähemmän lentämistä, enemmän kasvisruokaa – elokuvien tuotantotukeen tulee uusi pakollinen ekostandardi

Anna-Sofia Nieminen, teksti ● Sercan Alkan, kuva

JOURNALISTI fi

Pesäpalloliigan taustalla olevan Superpesis Oy:n perustama kuvapankki uhkaa kuvaajien toimeentuloa. Keväästä saakka miesten ja naisten Superpesiksessä pelaavat seurat on velvoitettu valokuvauttamaan vähintään kuusi ottelua kaudessa ja toimittamaan kuvat Superpesiksen kuvapankkiin. "Eiköhän se ole selvää, että kuvapankkikuvat ottaa useimmiten seuran vapaaehtoistyöntekijä, niin sanotusti rakkaudesta lajiin", sanoo valokuvaaja **Elmeri Elo**. Lue lisää: **Journalisti.fi**

Kaupunginjohtaja Matias Hilden kritisoi mielipidekirjoituksellaan paikallisen *Uutisvuoksen* tapaa käsitellä kaupungin elinkeinoelämää. Kirjoitus oli reaktio päätoimittaja **Minna Mäkisen** kolumniin, jossa tämä ihmetteli, miksi akkutehdasta perustava Nordic Nano Group ei anna lehdelle tietoa takkuisesti käynnistyneestä toiminnastaan. "Kaupunkilaiset odottavat, että kerromme, miten hanke etenee", Mäkinen sanoo. Lue lisää: **Journalisti.fi**

Linjatuottaja **Riikka Koskinen** on tänä vuonna ottanut haltuun uutta roolia: hän toimii ympäristökestävyyden vastuuhenkilönä *Pieni tarina rakkaudesta* -elokuvan tuotannossa.

Syynä on uusi yhteispohjoismainen ekologinen standardi NES (Nordic Ecological Standard). Sen noudattaminen tulee vuoden 2027 alusta lähtien pakolliseksi Suomen elokuvasäätiön tuotantotuen saajille. Tänä vuonna standardia pilotoi noin kymmenen säätiön tukemaa elokuva- tai tv-tuotantoa. Standardi vaatii, että tuotanto palkkaa ulkopuolisen ekokoordinaattorin tai nimeää jonkun henkilöstöstä vastaamaan ympäristökestävyydestä.

Koskinen jakaa vastuun tuottaja **Jarkko Hentulan** kanssa. Ajatuksena on, että tekemällä itse he tutustuvat standardiin. Koskisesta on kuitenkin selvää, että jatkossa ainakin fiktiotuotannoissa on syytä olla erillinen, osa-aikainen ekokoordinaattori. NES teettää sen verran paljon työtä ja vaatii asiantuntemusta.

”Me vähän niin kuin kouluttaudumme tässä pilotointikokeilussa, jotta osaamme jatkossa johtaa esihenkilöinä ekokoordinaattorin työtä”, Koskinen sanoo.

UUDESSA STANDARDISSA on 38 kriteeriä, joista 23 on pakollisia ja 15 suosituksia. Pakollisista kriteereistä voi valita viisi poikkeamaa eli jättää niiden vaatimukset täyttämättä. Kriteerit jakautuvat kuuteen kategoriaan: yleisiin, matkustamiseen ja materiaalien kuljetukseen, energiankäyttöön, majoitukseen ja cateringiin, materiaalien käyttöön ja luonnon monimuotoisuuteen.

Riikka Koskinen kertoo, että pilotissa he ovat päättäneet tarttua pääasiassa pakollisiin kriteereihin. Osa niistä koskee tuotannossa yksittäisiä tekijöitä, kuten pukusuunnittelijaa. Koko kuvausryhmälle muutokset näkyvät erityisesti ruokailuissa, joissa ainakin puolet päivistä syödään kasvisruokaa, jätteet lajitellaan ja kertakäyttöastioista on luovuttu.

”Se vaatii, että ihmiset muistavat ottaa oman vesipullon ja kahvikupin mukaan, ja olemme tilanneet kaikille eväsrasiat ja aterimet”, Koskinen sanoo.

Koskisen ja Hentulan tuotannossa tehdään neljä poikkeamaa. Ne koskevat kulkuneuvoja, generaattoreja ja vihreän energian käyttöä. Esimerkiksi tuotannon pakettiautot ja maskibussi eivät täytä standardin vaatimuksia vähäpäästöisyydestä.

Koska *Pieni tarina rakkaudesta* -elokuvan tuotanto on kotimainen ja kuvataan pääkaupunkiseudulla, osa kriteereistä täyttyy itsestään. Yksi niistä koskee lentoja. Lentoja ei sallita, jos matka kestää junalla tai muulla julkisella kulkuneuvolla alle viisi tuntia. Myöskään yksityislentokoneita ei sallita, ellei niitä kuvata tuotannossa. Muuten standardi ei rajoita lentoja, vaikka toteaakin lentomatkojen aiheuttavan merkittäviä päästöjä.

”TÄSSÄ PYRITÄÄN TUOTTAMAAN ajattelutavan muutosta”, kuvailee Suomen elokuvasäätiön ympäristökoordinaattori **Kaisa Astikainen**. Hän vastaa standardin hallinnoinnista ja käyttöönotosta elokuvasäätiöllä.

Astikaisen mukaan alalle on juurtunut ympäristöä kuluttavia toimintamalleja, joita NES ravistelee. Koska standardi velvoittaa tekemään alustavan päästölaskelman, erilaisia vaihtoehtoja on mietittävä jo tuotannon alussa.

Lopuksi tuotannon pitää tehdä yksityiskohtainen päästölaskelma hiilijalanjälkilaskurilla. Laskurin saa kuitenkin valita itse, joten päästölaskelmat eivät ole vertailukelpoisia. Numeerisia päästövähennystavoitteita ei ole. Jos standardin vaatimuksia jää täyttämättä, elokuvasäätiö vaatii tuotannolta selvityksen. On vielä auki, mitä sen jälkeen tapahtuu.

Astikainen kertoo, että standardia on tarkoitus tiukentaa ajan kuluessa. Tulevaisuudessa poikkeamia olisi vähemmän ja suosituksia muuttuisi pakollisiksi.

Astikaisen mielestä NES on otettu alalla hyvin vastaan. Huolta on kuitenkin herättänyt se, että työmäärä kasvaa, mutta rahoitus ei. Myös linjatuottaja Riikka Koskinen tuo esiin, että standardin täyttämiseen liittyy kustannuskysymyksiä.

Yksi kysymys on myös, onko av-alalla riittävästi osaamista kestävyysasioissa.

”Meillä on koulutusvaje tällä hetkellä”, Astikainen sanoo.

NES:n ovat kehittäneet pohjoismaisten elokuvainstituuttien yhteistyöorganisaatio The Five Nordics sekä Nordisk Film & TV Fond. Elokuva-alan toimijat voivat halutessaan ottaa standardin käyttöön. Suomessa Elisa Viihteellä se tuli pakolliseksi kriteeriksi jo tänä vuonna.

Lue lisää s. 22

”Se vaatii, että ihmiset muistavat ottaa oman vesipullon ja kahvikupin mukaan.”

Riikka Koskinen, linjatuottaja

”Olen luvannut Pekka Mervolalle, etten puutu sisältöihin, mutta seuraan urheilua niin aktiivisesti, että kommentteja kyllä pesee, jos ei lähde toimimaan!”

Keskisuomalaisen toimitusjohtaja Vesa-Pekka Kangaskorpi Journalistissa 28. elokuuta.

Erikoissyyttäjä Kukka-Maaria Kankaala päätti, että ei nosta *Seiskan* Yle-uutisoinnista syytteitä. Poliisi epäili *Seiskan* vastaavaa päätoimittajaa **Jyrki Huotaria** kunnianloukkauksesta ja päätoimittajarikkomuksesta. Lisäksi poliisi epäili lehden entistä toimittajaa muun muassa kunnianloukkauksesta. Myöskään Julkisen sanan neuvosto ei käsittele juttukokonaisuutta. Lue lisää: **Journalisti.fi**

Selkosanomat on ilmestynyt vuodesta 1990. "Sinä aikana on muodostunut lukijayhteisö, jossa keskenään erilaiset ihmiset kohtaavat ja tulevat huomioon otetuiksi", päätoimittaja Petri Kiuttu sanoo.

Hallituksen leikkaukset uhkaavat Selkosanomia

Nina Erho, teksti ● Heli Saarela, kuva

Lehteä tarvitsee Suomessa jopa 800 000 ihmistä.

Petteri Orpon (kok.) hallituksen leikkaukset Kehitysvammaliiton ensi vuoden valtionavustuksiin uhkaavat *Selkosanomat*-lehteä.

Selkosanomat on selkokielinen lehti ihmisille, joille lukeminen on vaikeaa. Lehden lukijoihin kuuluu esimerkiksi kehitysvammaisia ihmisiä, vanhusväestöä ja suomen kieltä opiskelevia.

Heillä kaikilla on oikeus ymmärrettävään ajankohtaistietoon, päätoimittaja **Petri Kiuttu** sanoo.

”Jos sellaista ei ole, kielelliset perusoikeudet eivät toteudu. Vaarana on, että he putoavat yhteiskunnan ulkopuolelle ja syrjäytyvät.”

Selkosanomia julkaisee Kehitysvammaliiton Selkokeskus. Selkokeskuksen vuonna 2025 julkaiseman arvion mukaan selkokieltä tarvitsee Suomessa 600 000–800 000 ihmistä. Tarve on kasvussa. Myös *Selkosanomien* verkkolukijoiden määrä kasvaa. Esimerkiksi vuonna 2022 *Selkosanomien* verkkolehdessä oli 65 000 lukijavierailua. Viime vuonna määrä nousi jo 150 000:een.

”Toivomme, että hallitus vielä järkeistää leikkauksia”, Kiuttu sanoo.

Selkosanomien kohtalo uhkaa myös sen ruotsinkielistä sisarlehteä *Lätta bladetia*. Sen verkkolehdessä oli vuonna 2025 noin 40 000 lukijavierailua.

Hallitus leikkaa sote-järjestöjen valtionavustuksia eli STEA-avustuksia ensi vuonna kaikkiaan noin 84 miljoonaa euroa. Koko vaalikauden aikana STEA-avustukset vähenevät noin puoleen aiemmasta. ●

JOURNALISTILLE LANGETTAVA VIRHEEN KORJAAMISESTA

Journalisti sai 26. elokuuta Julkisen sanan neuvostolta huomautuksen hyvän journalistisen tavan rikkomisesta. Langettava päätös koskee kielenhuoltoa käsitellyttä kolumnia, jonka olennaiset asiavirheet lehti korjasi vasta saatuaan tiedon JSN:lle tehdystä kantelusta.

Journalisti julkaisi numerossaan 6/2025 kolumnin, jonka tavoitteena oli käsitellä toimittajien teksteissä toistuvia kielioppivirheitä esimerkkien kautta.

Tekstistä sai väärän käsityksen transitiivi- ja intransitiivilauseista sekä objektista lauseenjäsenenä. Lehti sai asiasta korjauspyynnön, jonka perusteella sen olisi neuvoston mukaan pitänyt korjata jutusta osoitetut olennaiset asiavirheet.

Päätoimittaja **Marja Honkosen** mukaan oikaisupyyntöä käsiteltiin toimituksessa lyhyesti, kun se saapui. Hän arvioi aluksi tekstin kirjoittajan kanssa, että tekstin mahdolliset epätarkkuudet menisivät erilaisten kieliopin tulkintojen piiriin. Lisäksi tekstissä keskeisiä olivat esimerkit, eivät niinkään kieliopin termit. Päätoimittaja toteaa kuitenkin tehneensä virheen siinä, ettei varmistanut asian perusteellisempaa käsittelyä ja pyytänyt ulkopuolista näkemystä asiaan heti.

JSN:n vastauspyynnön jälkeen teksti käytiin vielä kertaalleen läpi nimenomaan kieliopin termien näkökulmasta. Lisäksi päätoimittaja pyysi arvion Kotimaisten kielten keskuksen kielineuvonnasta. Tämän arvion jälkeen lehti korjasi kolumnia ja julkaisi erillisen korjaavan jatkojutun.

JSN katsoo, että *Journalisti* on rikkonut *Journalistin ohjeiden* kohtaa 35. Sen mukaan olennainen asiavirhe on korjattava mahdollisimman pian sen jälkeen, kun se on tullut toimituksen tietoon.

Lue koko langettava päätös: Journalisti.fi

OIKAISUT

Toisin kuin *Journalistissa* 5/2026 kerrottiin, Hukkajoen raakkutapauksesta ei ensimmäisenä uutisoinut Yle, vaan *Maaseudun Tulevaisuus*. Saman lehden *Mediakritiikki*-palstan oli kuvittanut **Elina Rajala**, ei Elina Raja.

EFJ: VAIN NELJÄ MAATA TÄYTTÄÄ MEDIASÄÄDÖKSEN VAATIMUKSET

Eurooppalaisen medianvapausasetuksen (EMFA) toimeenpano on edennyt EU-maissa kehnosti, arvioi Euroopan journalistiliitto EFJ.

Maiden on pitänyt soveltaa suurinta osaa sen säädöksistä vuoden ajan, elokuusta 2025 lähtien. EFJ arvioi, että vain neljä EU-maata täyttää vaatimukset. Muut 23 maata laahaavat jäljessä, ja osa toimii jopa vastoin asetuksen tavoitteita. Suomi on yksi asetuksen ehdot täyttävistä maista. Asetuksen tarkoitus on turvata toimituksellinen riippumattomuus ja moniarvoisuus.

EFJ toivoo EU:n valvovan asetuksen toteutumista ja puuttuvan säädöstä rikkovien maiden toimintaan. Se on huolissaan etenkin vakoiluohjelmien käytöstä muun muassa Ranskassa, Kreikassa, Unkarissa ja Italiassa.

Marja Honkonen

ANTTI YRJÖNEN

Kirjoittaja on kuvajournalisti.

KUVA: MEERI UTTI

Toimitustyö kaipaa lisää tehottomuutta

Lähdimme tapaamaan vanhaa miestä: ensin pikaveneellä, sitten neljä tuntia kanootin kyydissä. Saavuttuamme perille kuulimme, että mies oli lähtenyt toiseen kylään, kahden tunnin kävelymatkan päähän. Istuimme alas, joimme kahvia ja katselimme auringon lipuvan taivaalla. Lopulta saapui viestintuoja: mies oli matkalla.

Reportteri ja reportaasi juontavat latinan sanasta *reportare*, tuoda takaisin. Jotakin tapahtuu toimittajan pään ulkopuolella. Toimittaja menee paikalle hakemaan tiedon ja tuo sen yleisön eteen. Suuri osa toimituksellisesta työstä on jotain muuta: analyysia, reagointia, puhelinhaastatteluja, muiden medioiden löytöjen kierrätystä.

Reportterin työ on journalismin alkutuotantoa.

Olin ollut matkalla viikon, kun tulin kysyneeksi, mitä ihmisten nimet tarkoittavat. Täällä Etelä-Sudanissa nimi voi kertoa syntymän olosuhteista: Nyapini, tulvan tytär. Nimeä ei enää mielellään anneta. Vettä on jo liikaa.

Jos olisin tehnyt juttua Etelä-Sudanin Fangakin piirikunnan tulvista Helsingistä käsin, en olisi koskaan tullut ajatelleeksi kysyä nimistä. En tiennyt, että sellainen kysymys on olemassa.

SUURI OSA JOURNALISMISTA alkaa nykyään niin, että vastaus on jo tiedossa. Toimituksessa päätetään, mikä juttu on, siihen etsitään sopivat haastateltavat, ja kuvaajalle kerrotaan, millainen kuva tarvitaan.

Tammikuussa journalismin tutkija ja freelancer **Maria Lassila-Merisalo** kertoi *Journalistissa* yrittäneensä myydä reportaasia. Toimitus piti sitä liian suurena riskinä, koska etukäteen ei voinut tietää, millaista materiaalia hän toisi takaisin.

Mutta eihän se ole reportaasin riski. Reportaasin tehtävä on löytää maailmasta asioita, jotka eivät ole valmiiksi toimituksen tiedossa.

Vuonna 1965 **Michael Frayn** julkaisi satiirin *The Tin Men*, jossa tietokone ohjelmoidaan kirjoittamaan sanomalehtiä lukijakyselyjen pohjalta: lento-onnettomuus kerran kuussa, leluja romujen seassa. Kone voi tuottaa lehtiä loputtomiin ilman uutisten hankkimisen vaivaa ja kuluja.

Nyt tinamies on totta, ja mediapomoille on tullut kiire perustella toimitustensa olemassaoloa.

Mediapomot ovat ennustaneet tekoälyn vapauttavan toimittajat rutiinityöstä siihen, missä ihmistä todella tarvitaan: uuden tiedon hankkimiseen, ihmisten kohtaamiseen, kenttäraportointiin ja omaleimaisempaan journalismiin.

Viisasta puhetta, mutta tätä nykyä sanat ovat halpoja.

YLE KUTSUU ALUEELLISIA lähetysikkunoitaan läsnäoloksi kentällä. Maaliskuussa *Journalisti* kertoi, että Kajaanissa lähetysikkunat olivat vähentäneet läsnäoloa kentällä: ”käsiä on vähän ja välimatkat pitkiä, joten moni ikkunoista on tehtävä toimituksesta käsin tai sen lähistöltä.”

Kukaan ei päättänyt, että kentällä käydään vähemmän. Tehostettu tuotantojärjestelmä vain vei ajan.

Kun resurssit ovat tiukilla, tehottomin työ katoaa ensimmäisenä. Ja tehottominta, mitä toimittaja tekee, on mennä jonnekin ja jäädä sinne: päivien matka Etelä-Sudanin suoalueelle, ajomatka Kajaanista Suomussalmelle, kupillinen kahvia sillä aikaa, kun haastateltava miettii, haluaako puhua.

Viimein vanha mies saapui. Hän puhui siitä, millaista on vanheta ilman karjaa ja peltoa.

Haastattelusta yksin ei riittäisi jutun juureksi, mutta paluumatkalla kanootissa hänen tyttärensä kertoi, kuinka kymmenen vuotta sitten hän oli voinut kävellä saman reitin, johon meiltä oli mennyt kanootilla tunteja. Nyt matka vie häneltä päivän, jos joku löytyy työntämään kanoottia.

Kahdeksan tuntia kanootissa eivät olleet yhden haastattelun hinta. Ne olivat juuri sitä tehottomuutta, jota juttu kaipasi.

Stefan Möller, 64

- Radio Media ry:n toimitusjohtaja 2007–.
- Euroopan radioiden liiton puheenjohtaja 2012–.
- Radioplayer Finlandin hallituksen puheenjohtaja 2014–.
- Aloitti uransa Yleisradion äänitarkkailijana 1978.
- Työskennellyt myös radiojuontajana, näyttelijänä, luovana suunnittelijana, tuottajana, yrittäjänä ja konsulttina.
- Sai viestintäneuvoksen arvonimen vuonna 2024.
- Sotilasarvoltaan reservin sotilasmestari.
- Asuu Tammisaaressa. Soittaa rumpuja kolmessa eri yhtyeessä.

Haluat viina- ja seksimainokset radioon ilman rajoituksia, Stefan Möller

Radio Median toimitusjohtajan unelmien radiokanavalla kloonattu Kimmo Vehviläinen soittaa Sleepy Sleepersia.

Manu Marttinen, teksti ● Juuso Westerlund, kuva

Tekoäly pystyy jo luomaan radioon "keskustelun" vaikkapa Stefan Möllerin radiourasta. Kannatat kehityssuuntaa, koska tekoäly nostaa radiosisältöjen tasoa.

Ei nosta. Tekoäly on hyvä työkalu, mutta ankeaksi menee, jos koneet keskustelevat ja me ihmiset vain kuuntelemme. Ja jos ihminen ei ole aidosti oma itsensä, kuulija kokee myös sen etäännyttävänä.

Tekoälyjuontaja soittaa classic hits -tyylistä tekoälymusiikkia ja kehuu kanavan pääsponsoria. Rahaa tulee, kuluja ei. Tällainen on unelmiesi radiokanava.

Ehdottomasti! Jos saamme vielä kloonattua **Kimmo Vehviläisen** äänen niin kansalaisetkin pysyvät rauhallisina. Ja jos tekoäly koulutetaan soittamaan Sleepy Sleepersin tuotantoa, niin kyseessä on takuuvarma hittikanava.

Et tee yleensä varsinaista radiotoimittajan työtä, mutta kun kutsu käy Puolustusvoimien Radio Kipinän työvuoroon, olet heti valmis.

Totta! Ja kun pääsemme reservin kersantti **Minna Ruolannon** kanssa tekemään kehittämämme Mopo-formaatin* mukaista lähetystä, ei kukaan jää kylmäksi.

Olet automies, joten käytät paljon aikaa lobataksesi perinteisen radion uusien autojen ikuiseksi vakiovarusteeksi.

Se on minulle todella tärkeä missio. Broadcastradio pitäisi saada EU-direktiivillä pakolliseksi varusteeksi. Kyse ei ole viihteestä, vaan huoltovarmuudesta. Autoissa on joka hetki valtava määrä ihmisiä, ja on tärkeää saada heille vakavissa tilanteissa viranomaistietoa. Verkot saattavat kaatua, jolloin broadcast-radio voi olla ainoa keino välittää tietoa.

Joka kodissa pitäisi olla patteriradio. On tärkeää, että myös poikkeustilanteissa kansalainen saa parhaan sekoituksen klassikoita ja tyylikkäimpiä uutuuksia.

Totta kai radio pitää olla, eikä kriisinkään keskellä pidä kuunnella huonoa musiikkia. Vakavasti puhuen patteriradio on edullinen ja luotettava varautumiskeino poikkeusoloja varten.

Uhkapelien mainonta vapautuu ensi vuonna. Jos saisit päättää, radiossa saisi vapaasti mainostaa myös tupakkaa, viinaa, seksipalveluita ja lääkkeitä.

Ei nyt sentään, mutta olen sitä mieltä, että jos jotain saa laillisesti valmistaa, pitäisi sitä saada myös laillisesti mainostaa. Tupakkamainontaa en tosin kaipaa takaisin radioon ja toivoisin, että muut mainonnan rajoitteet olisivat kanavan itsensä päätettävissä.

Pidät vuotuisessa radiogaalassa niin pitkiä puheita, että kollegasi ovat joutuneet huomauttamaan sinulle asiasta.

Siitä on tosiaan huomautettu. Puolustaudun sillä, että puheeni ovat erittäin hyviä ja laadukkaita, ja pidän niitä rakkaudesta radioalaa kohtaa.

Tykkäät olla esillä ja äänessä. Siksi on pieni tragedia, että sinusta tuli radion taustavaikuttaja, eikä televisiojuontaja, muusikko tai näyttelijä.

Olen luonteeltani rumpali, ja tykkään olla rytmiä ylläpitävässä roolissa ja saada organisaation toimimaan. Minusta on hienompaa auttaa muita pääsemään valokeilaan.

Olet ensimmäinen radioalan viestintäneuvos. Tunnustus lämmittää mieltä, mutta oikeasti olisit halunnut saada sotakamreerin tai musiikkineuvoksen arvonimen.

Sotakamreeri olisi kieltämättä ollut komea titteli! Olen edelleen vähän hämmentynyt tästä arvonimestä, mutta koen sen olevan hieno tunnustus koko urastani.

Olet alalla arvostettu johtaja, mutta sen ulkopuolella sinua ei tunneta. Kun jäät eläkkeelle, kirjoitat niin paljastavat muistelmat, että kaikki tuntevat sinut.

Kirja on tulossa, ja repussa on paljon herkullisia riimejä, mutta teen sen vasta kun jään eläkkeelle. Parhaat tarinat julkaisen vasta, kun muutkin ovat eläkkeellä. Sitä ennen on vielä paljon tehtävää, kuten esimerkiksi uuden toimilupakauden prosessin aloittaminen. ●

**Mopo = Military Oriented Pop Music*

Essi Jaanu (vas.) ja Essi Kaimio pähkäilevät ensimmäisiä kurssi-ilmoittautumisiaan journalistiikan tervetulotilaisuudessa.

KOULUTUS

Journalismi kipuilee tulevaisuuttaan, mutta on yhä monen unelma-ala. Seurasimme, miten opinnot alkoivat Tampereella.

Nina Erho, teksti • Timo Marttila, kuvat

Tervetuloa ja Sisu. Ne ovat aiheena tilaisuudessa, joka on juuri alkamassa Tampereen yliopiston päärakennuksessa sijaitsevan harjoitustoimituksen eli harkkarin aulassa.

Yleensä tila on kalustettu journalistiopiskelijoiden olohuoneeksi. Nyt keskilattian täyttävät tuolirivit, joille virtaa ovesta nuoria ihmisiä. Joukkoon kuuluvat **Essi Jaanu**, 24, **Essi Kaimio**, 19, ja **Jussi Ränkimies**, 19. He ovat journalistiikan uusia opiskelijoita, jotka aloittavat kandiopintonsa tänä syksynä. Sisu on tietojärjestelmä, jota opiskelijat tarvitsevat opintojen suunnittelussa ja kursseille ilmoittautumisessa.

Tamperelainen Jussi Ränkimies on tämän kevään ylioppilas. Hän harkitsi journalistiikkaan pyrkimistä yhteishaun viime metreille saakka. Hän pohti, olisiko tarpeeksi sosiaalinen journalistiksi ja mitä alan työllisyysnäkymistä pitäisi ajatella. Lopulta journalistiikka voitti kielet ja historian, koska tuntui niitä käytännönläheisemmältä.

”Täällä pääsee oikeasti tekemään käytännön asioita”, Ränkimies sanoo.

On yliopiston orientaatioviikon keskiviikko 19. elokuuta ja kello käy yhtä. Viikon aikana opettajat ja vanhemmat opiskelijat eli tutorit tutustuttavat vasta-alkajat eli fuksit yliopistomaailmaan ennen varsinaisten opintojen alkua.

Juuri ennen yhtä journalistiikan professori **Laura Ahva** toivottaa uudet opiskelijat tervetulleeksi. Pientä hämminkiä aiheuttaa se, että erään opiskelijan nimi puuttuu seinälle heijastetulta etunimien listalta. Se on onneksi vain listausvirhe: kaikkien opiskelupaikat ovat tallella.

Ahvan jälkeen on salin reunoille asettuneiden muiden opettajien ja tutorien vuoro esittäytyä. Fukseilta Ahva kysyy, keitä he ovat, mistä he tulevat ja mitä he ovat tällä viikolla ajatelleet.

Opintojen aloittaminen innostaa ja samalla jännittää. Moni on alkuviikon fuksitapahtumien jäljiltä hyvällä ja tervetulleella mielellä. Toisaalta elämän nopea muuttuminen hämmentää.

”Olen miettinyt lähinnä sitä, millä junalla kuljen takaisin Helsinkiin, koska asun vielä siellä”, Essi Jaanu sanoo.

”Vielä viikko sitten asuin porukoilla Kuopiossa ja piippailin Ikean kassalla huonekaluja”, Essi Kaimio sanoo.

TAMPEREEN JOURNALISTIIKAN kandidaatti- ja maisteriohjelmaan valittiin kevään 2026 yhteishaussa yhteensä 39 opiskelijaa. He läpäisivät tiukan seulan, sillä hakijoita oli tänä vuonna 904 ja viime vuonna 919. Sisään pääsee siis vain noin neljä prosenttia hakijoista.

Jyväskylän yliopistosta journalistiikan 23 paikkaa tavoitteli tänä vuonna 399 ja viime vuonna 438 hakijaa.

Journalistiikka on Tampereella ja Jyväskylässä hakupaineala, johon on hakijamäärän ja aloituspaikkojen suhteen perustella lähes yhtä vaikea päästä kuin lääketieteelliseen tai oikeustieteelliseen, kertoo Jyväskylän journalistiikan yliopistonopettaja **Panu Uotila**.

> **Ehkä kriisitilanteissa vielä korostuu se, että meillä on journalismissa aika hieno systeemi, josta saa olla ylpeä.**
>
> **Anu Kuusisto, journalistiikan yliopisto-opettaja**

Hän on seurannut journalistikoulujen hakijamääriä yli kymmenen vuoden ajan niiden yhteistyöelimen toimittajakoulutuksen neuvottelukunnan jäsenenä ja välillä puheenjohtajana.

Myös ammattikorkeakoulujen journalistikoulutus kiinnostaa. Esimerkiksi helsinkiläisen Haaga-Helian noin viittäkymmentä paikkaa haki tänä vuonna 540 ja viime vuonna 536 hakijaa.

Uotilan mukaan ainakin Jyväskylässä hakijamäärät ovat pysyneet vuosikymmeniä melko tasaisina, vaikka journalismin tekeminen on muuttunut paljon. Joinakin vuosina kiinnostukseen ovat vaikuttaneet alan isot muutosneuvottelut, mutta eivät kaikkina.

Journalismin opiskelun suosio on pieni ihme, kun katsoo, mitä media-alalla on tapahtunut viime aikoina. Vuonna 2010 Suomessa oli 9 624 toimittajaa. Vuonna 2023, jolloin uusimmat tilastot on julkaistu, vastaava luku oli 6 427. Vuonna 2025 media-alan yritykset irtisanoivat tai osa-aikaistivat muutosneuvottelujen seurauksena yhteensä 201 Journalistiliiton jäsentä. Isot muutosneuvottelut kävivät esimerkiksi Yle, MTV, Sanoma, Viestimedia ja Keskisuomalainen. Helmikuussa 2026, juuri ennen korkeakoulujen yhteishaun alkua, STT ilmoitti vähentävänsä yhteensä 21 työntekijää.

Silti Tampereen, Jyväskylän ja Haaga-Helian tämän ja viime vuoden hakijamäärät näyttävät melko samoilta.

”Ehkä olemme tehneet jotain oikein”, sanoo journalistiikan yliopisto-opettaja ja opintosuuntavastaava **Anu Kuusisto** Tampereen yliopistosta.

”Vaikka maailma muuttuu koko ajan epämääräisemmäksi ja epävarmemmaksi, suomalaiset luottavat edelleen tiedotusvälineisiin. Ehkä kriisitilanteissa vielä

Essi Jaanu kertoo opiskelukavereille, tutoreille ja opettajille olevansa kotoisin Lemiltä, opiskelleensa aiemmin estenomiksi ja asuvansa vielä Helsingissä.

Journalistiikan professori Laura Ahva esittelee opiskelijoille alan käsitteitä. "Josko tällaisen sipulin pitäisitte mielessänne ja levittäisitte tietämystä muulle maailmalle, että media ei ole sama kuin journalismi. Teettekö näin?"

korostuu se, että meillä on journalismissa aika hieno systeemi, josta saa olla ylpeä."

Essi Jaanu haki opiskelemaan journalistiikkaa, vaikka hänellä on jo toinenkin ammatti.

Jaanu on kotoisin Lappeenrannan vierestä Lemiltä ja opiskellut viime vuodet Helsingissä kauneudenhoito- ja kosmetiikka-alaa. Hän valmistui ammattikorkeakoulusta estenomiksi. Ala ei kuitenkaan tuntunut omalta.

Jaanu innostui haastattelemisesta toissa kesänä tehdessään videoita nuorten ja Helsingin kaupungin järjestämän You X -festivaalin sometiimissä.

”Sain kehuja siitä, että osasin luoda ihmisille kivan tilan olla oma itsensä ja kertoa ja puhua. Oli ihanaa tutustua haastateltaviin, olla läsnä hetkessä ja ymmärtää erilaisia tyyppejä ja näkökulmia”, Jaanu sanoo.

Sitten joku vinkkasi hänelle journalistiikasta. Jaanu päätti kokeilla kepillä jäätä pääsykokeissa.

Essi Kaimio on syksyn 2025 ylioppilas. Hänelle journalistiikka oli ykköstoive jo yläasteella. Kokeisiin pänttääminen vei aikaa, kun mieli teki vaan googlata kaikesta lisää.

”Aika varhain se selkeni, että jos saisi olla toimittaja ja opiskella alaa, pystyisi syventymään aina uusiin aiheisiin eikä tarvitsisi valita vain yhtä”, Kaimio sanoo.

HARKKARIN TERVETULOTILAISUUDESSA on lyhyt välitunti. Sen aikana sisäpihalle muodostuu opiskelijoista piirejä, joissa käy iloinen pulina. Joillakin on vielä yhteystietojen vaihtaminen kesken, kun professori Ahva alkaa paimentaa heitä sisään.

Tauon jälkeen Ahva heijastaa seinälle ”sipulin”, jonka kerrokset ovat sisältä ulos uutinen, journalismi, media ja viestintä. Kun median ja journalismin tärkeä ero alkaa olla opiskelijoille selvä, Ahva näyttää esimerkkejä tuoreesta mopomiittiuutisoinnista ja esittää huomioitaan siitä.

Tätä on journalistiikka: paitsi sisältöjen tuottamista myös niiden tarkastelemista. Ahva houkuttelee myös opiskelijoita kommentoimaan, mutta nämä ovat vielä varovaisia. Aktiivisemmin koukkuun käyvät toiset opettajat.

Media-alan työllisyystilanteesta tilaisuudessa ei puhuta juuri sivulausetta enempää. Se on ainejärjestö Vostokin tutortiimiä vetävän opiskelijan eli tutorministeri **Laura Lahtisen** mielestä erittäin hyvä asia.

Kun Lahtinen aloitti omat journalistiikan opintonsa viime vuonna, hänestä tuntui, että asiaa toitotettiin joka paikassa. Pahin järkytys oli Tampereen journalistikoulutuksen satavuotisseminaari, johon myös opiskelijat saivat osallistua. Siellä luennoivat muun muassa Amsterdamin yliopiston mediatutkimuksen professori **Mark Deuze**, Tampereen yliopiston entinen työelämäprofessori, toimittaja **Hanna Nikkanen** sekä opiskelija ja Ylen uutisdeskin tuottaja **Elina Nissinen**.

”Oli outoa, että Suomen mittakaavassa tosi hienon ja ison asian juhlistamisen sijaan sielläkin keskityttiin siihen, miten vaikeaa alalla työskentely ja työllistyminen on”, Lahtinen sanoo.

Lahtinen ei toivo, että alan vaikeuksia kaunisteltaisiin. Silti niiden paikka ei hänen mielestään ole juhlissa eikä fuksien ensimmäisillä luennoilla, joilla moni vielä miettii, onko tehnyt oikean valinnan.

Syksyn madonlukujen jälkeen Lahtinen yllättyi keväällä siitä, että useampi kurssikaveri löysi jo ensimmäisen opiskeluvuoden jälkeen omalta alalta kesätöitä. Tuttujen ”vostokien” nimien näkeminen tiedotusvälineissä tuntuu hyvältä.

”Kun näin konkreettisesti sen, että täältä ihmiset kuitenkin työllistyvät, toivo heräsi taas. Jos journalistiksi

Professori Laura Ahva viestii välitunnin päättyneen.

haluaa, tämä on varmasti paras paikka opiskella.”

Tutorina Lahtinen on painottanut fukseille toivoa ja sanonut, että älkää uskoko pelottelijoita.

Jussi Ränkimies, Essi Jaanu ja Essi Kaimio eivät vielä tiedä tarkkaan, mikä olisi heidän unelmiensa työpaikka.

”Lähdetään kokeilemaan alaa ja katsotaan, mikä kiinnostaa”, Ränkimies sanoo.

”Jaa-a. Olen kova innostumaan monesta, mutta nyt on vielä vaikea sanoa. Joskus olen haaveillut oman lehden päätoimittamisesta”, Jaanu sanoo.

”Koska olen harrastuksissa esiintynyt paljon, somen ja telkkarin tekeminen kiinnostaisi. Mutta myös kirjoittaminen ja ulkomailla työskentely. Haluan työelämässä kokeilla, mikä on omin juttu ja kehittyä siinä”, Kaimio sanoo.

Ennen työelämään siirtymistä uusien opiskelijoiden pitää kuitenkin valita aivan ensimmäiset kurssinsa. Sitä ennen opettaja Anu Kuusisto ja koulutusasiantuntija **Sonja Stedt** esittelevät tutkintorakenteen, opettajatutor-toiminnan ja Sisu-järjestelmän.

Sitten on totuuden hetki. Sisussa opiskelijoita odottaa sivujen, näkymien ja valintojen tulva. Ensimmäisiä pakollisia kursseja ovat *Digitaaliset yleistaidot*, *Visuaalisen journalismin perusteet*, *Media, arki ja yhteiskunta* sekä *Viestinnän ja vuorovaikutuksen perusteet*.

Kurssien nimet voisivat olla paremminkin toisistaan erottuvia. Onneksi tutorit kiertävät auttamassa. Yksi neuvo on: ei valinnaisia ensimmäiseen periodiin, jos aiot käydä opiskelijariennoissa.

Illalla on Vostokin fuksibileet, teemana ruma t-paita.

JOURNALISTIKOULUTUS VALMISTAA Anu Kuusiston mukaan nykyisin moneen muuhunkin tehtävään kuin perinteisiin media-alan tehtäviin.

”Ajattelemme nykyään niin, että vaikka meillä opiskellaan journalistiikkaa, taitoja pystyy hyödyntämään kauhean monella alalla. Käytännön tekemisen lisäksi täällä opitaan lähdekriittisyyttä, ilmaisemaan ajatuksia ja ymmärtämään kokonaisuuksia”, Kuusisto sanoo.

Hänen mukaansa opintosuunta pyrkii ottamaan uudet opiskelijat valoisasti vastaan.

”Sanon opiskelijoille sekä tunneilla että opettajatutorin tapaamisissa, että synkkyyteen ei kannata vajota. Vaikka journalismi muuttuu, uskon, että sitä tulee olemaan aina. Moni tuntuu löytävän hyviä urapolkuja.”

Journalismia opiskelleiden työurista kerätään parhaillaan myös tutkimustietoa. Tampereen yliopiston ja Turun ammattikorkeakoulun vuonna 2020 alkanut ja vuoteen 2030 jatkuva tutkimus seuraa 43:a journalismia opiskellutta.

Vuoden 2024 raportin mukaan noin puolet heistä oli työskennellyt journalistisissa tehtävissä ja vajaa neljännes viestinnän tehtävissä. Reilu neljännes oli työskennellyt useammalla kuin yhdellä sektorilla. Tutkimuksen seuraava raportti ilmestyy alkuvuodesta 2027.

Opiskelijoiden mieliala ei ole vain opettajien ja oppilaitosten käsissä. Työelämän realiteetit tulevat tutuiksi työharjoitteluissa viimeistään toisen opiskeluvuoden jälkeen. Myös yliopistossa vierailevat luennoitsijat tuovat terveisiä työelämästä ja työpaikoilta.

Anu Kuusisto muistaa opiskelijoiden kysyneen muutama vuosi sitten, miksi kursseilla puhutaan vain muutosneuvotteluista ja eikö ala ole mitään muuta.

”Oli hyvä huomio, että kun kaikki valmistelevat luentonsa tahoillaan, samaa teemaa tulee helposti liikaa. Alaan on paljon muitakin näkökulmia”, Kuusisto sanoo.

Tervetulotilaisuudessa yliopiston väki korostaa, että opintoihin on tarjolla tukea. Tampereen yliopisto panostaa opettajatutorointiin vuosi vuodelta enemmän. Se on opiskelijoiden auttamista opintojen rakenteen ja sisältövalintojen kanssa mutta myös heidän kiinnittämistään alaan. Tärkeää tilaisuudessa on myös inspiroida – esimerkiksi juuri mopomiittiuutisoinnin kaltaisella ajankohtaisella esimerkillä, jonka kaikki tietävät.

Journalistiikan ainejärjestön Vostokin tutorministeri Laura Lahtinen auttaa Jussi Ränkimiestä Sisu-järjestelmän ja kurssivalintojen kanssa.

”Yritämme saada opiskelijat tajuamaan heti, miten mahtavasta alasta on kyse ja miten kauhean monenlaisia juttuja täällä voi päästä tekemään”, Kuusisto sanoo.

Tilaisuuden jälkeen useampi opiskelija mainitsee, että Sisu-järjestelmä on hankala. Yhdelle on tullut tilaisuudessa vähän infoähky, toiselle nostalgisesti mieleen yläasteen ja lukion opo ja äikkä.

Essi Kaimion mielestä on ihanaa olla paikassa, jossa journalismi kiinnostaa kaikkia eikä sitä käsitellä vain satunnaisesti, kuten lukiossa.

”Oli tosi inspiroivaa kuulla ensimmäistä kertaa proffia ja opettajia tältä alalta ja heidän näkemyksiään uutisjutuista. Vähän kuin tuoretta sisäpiirin informaatiota ja näkemystä uutisoinnista”, Kaimio sanoo.

”On kyllä älyttömän mielenkiintoista, miten yksittäinen tapahtuma voi levitä uutiseksi, jonka kaikki lukevat. Sitä varten täällä olenkin: mitä kansalaisille viestitään, minkä takia ja missä muodossa.”

SEURAAVANA PÄIVÄNÄ, torstaina 20. elokuuta, uusien opiskelijoiden ohjelmassa on Vostokin

Harjoitustoimituksen aula toimii lukuvuoden aikana opiskelijoiden "olohuoneena".

> **Pitäisikö nyt tilata Hesari ja katsoa joka aamu uutiset, että voisin olla vakavasti otettava journalisti?**
>
> **Essi Jaanu, journalistiikan fuksi**

fuksipiknik. Se alkaa kolmelta yliopiston päärakennuksen vieressä Sorsapuistossa.

Sään haltijat ovat tänään paremmalla tuulella kuin edellisenä sunnuntaina, jolloin ainejärjestö järjesti orientaatioviikon ensimmäisen tapahtuman Varaslähdön. Silloin opiskelijat pakenivat ukkossadetta yliopiston pihaan, katoksen alle.

Sattumalta samaan aikaan pihaan ajoi journalistiikan professorilegenda **Kaarle Nordenstreng**. Hän poikkesi tervehtimään tutoreita ja uusia opiskelijoita.

”Se oli ihan mahtavaa. Myös se oli yhdistävä kokemus, että rämmitään sateessa. Oli ikimuistoinen päivä”, tutorministeri Laura Lahtinen sanoo.

Vielä muutama minuutti ennen kolmea Sorsapuistossa on vain tutoreita. Heillä on mukanaan pari huopaa, sipsejä, keksejä, viinirypäleitä ja mölkkypelejä. Lahtinen pohtii, paljonko edellisillan ruma t-paita -bileet verottavat osallistujia. Ne päättyivät perinteikkääseen satamabaariin Kaijakkaan, missä osa viihtyi pilkkuun saakka.

Vähän kolmen jälkeen paikalla on kymmenkunta fuksia. Essi Jaanu on jo aiemmin päättänyt jäädä tänään Helsinkiin.

Jussi Ränkimies saapuu mukanaan kulahtanut pehmopanda, jonka joku on lykännyt hänelle illalla. Lahtinen selittää sen olevan Ratapanda, joka kulkee mukana Vostokin bileissä. Harjoitustoimituksessa asuu Harkkaripanda, joka on sattuneesta syystä vähän nuorekkaammassa kunnossa.

Puoli neljältä koolla on parikymmentä fuksia. Piknikin ensimmäisessä ohjelmanumerossa jokainen näyttää avaimensa ja kertoo niistä. Toisia on kuunneltava tarkkaan, sillä puistossa on monta muutakin opiskelijaryhmää. Musiikki soi ja hassuja tehtäviä suoritetaan.

Avainnippujen välityksellä opiskelukaverit kuulevat toistensa asumisjärjestelyistä, ihmissuhteista, työpaikoista, harrastuksista ja liikkumistavoista. Jotkut niput ovat suuria ja runsaasti somistettuja, joissakin on vain pari avainta.

Myöhemmin pelataan korttia ja mölkkyä. Eilen on pelattu juomapeli ”flunkkista”. Essi Kaimion mielestä peli kuin peli parantaa yhteishenkeä. Henki on kyllä muutoinkin fuksiryhmässä hyvä.

”Kun kaverini kysyivät, onko mulla joku tietty kaveri täällä, sanoin, että itse asiassa voin jutella kenelle tahansa. Vaikka ei olisi vielä superhyvin tutustunut johonkin, voi vaan mennä porukkaan ja kysyä, mikäs sun nimi olikaan.”

Jussi Ränkimies kiinnitti ensimmäisessä fuksitapaamisessa huomiota siihen, että valtaosa kurssikavereista on naisia. Häntä mietitytti, vaikuttaisiko se hänen mahdollisuuksiinsa solahtaa osaksi ryhmää.

”Mutta en ole joutunut näkemään ekstravaivaa päästäkseni mukaan. Tämä on tosi hyvä porukka.”

Osa fukseista ei pelaa piknikillä mitään vaan istuu vilteillä juttelemassa. Sekin on osa ainejärjestötoimintaa, josta tutorministeri Laura Lahtinen käyttää ilmausta ”ihmiset yhdistävä liima”.

”Luennoilla istut jonkun vieressä ja on ryhmätöitä, mutta ainejärjestötapahtumat ovat oikeasti se, miten ihmiset ystävystyvät, juttelevat ja luovat ihmissuhteita. Niillä on tosi tärkeä rooli yhteisöjen luomisessa.”

Mikäli vanhat merkit pitävät paikkansa, nyt syntymässä olevat verkostot ovat arvossaan myös tulevaisuudessa. E2 Tutkimuksen viime keväänä julkaiseman tutkimuksen mukaan moni nuori journalisti koki alan työelämään astumisen yksinäiseksi ja epävarmaksi. Yhtenä ratkaisuna tilanteeseen he pitivät samassa tilanteessa olevien keskinäistä apua ja sparrausta.

ENSIMMÄISELLÄ VARSINAISELLA opiskeluviikolla Essi Jaanu matkustaa Helsingistä Tampereelle luennoille maanantaina ja tiistaina ja yrittää hoitaa mahdollisimman paljon muitakin kouluasioita alkuviikosta. Loppuviikosta hän käy töissä Partioaitassa.

”Tuntuu vähän kuin olisi kaksi eri elämää: Tampereen uusi koulu ja sitten tulen Helsinkiin, jossa arki jatkuu samana”, Jaanu sanoo.

Vaikka elämässä on samaan aikaan muuta, opinnot tuntuvat innostavilta. Jaanusta on hienoa päästä kyseenalaistamaan aiemmat käsityksensä esimerkiksi siitä, mitä on journalismi ja viestintä. Toisaalta häntä mietityttää, pitäisikö hänen jo olla syvemmällä ”skenessä”.

”Pitäisikö nyt tilata *Hesari* ja katsoa joka aamu uutiset, että voisin olla vakavasti otettava journalisti? Toisaalta

Vostokin fukspiknikin avainesittelykierroksella on Essi Kaimion vuoro. Kaimion vieressä oikealla opiskelukaveri Otto Mäkivirta.

omista mielenkiinnon kohteistani, kuten Suomen nousevista artisteista, kosmetiikkatrendeistä ja lähimetsän varisperheen poikasten kehityksestä olen hyvinkin perillä.”

Jussi Ränkimies ja Essi Kaimio käyvät Tampereella luennoilla ja fuksitapahtumissa. Niihin kuuluu myös ainejärjestöjen yhteinen fuksisuunnistus, jossa Ränkimies menee tarkoituksella tutustumaan muidenkin aineiden opiskelijoihin. Kursseilla häntä hämmentää tieteellinen sanasto, jota on vielä vaikea ymmärtää.

Onneksi välillä puhutaan myös käytännön työstä. Visuaalisen journalismin luennolla vierailee kuvajournalisti **Emilia Kangasluoma**. Ränkimiehelle jää mieleen etenkin tämän kuvausprojekti Yhdysvaltojen tornadovyöhykkeen eri osavaltioissa.

”Se oli aika siistiä.”

Ränkimies kävi lukiossa valokuvauskurssin ja hänellä on oma kamera. Tulevaisuuden työnä kirjoittaminen tuntuu kuitenkin omemmalta.

”Valokuvauksessa pitää melkein heti saada täydellinen otos, mutta kirjoittamisessa voi vielä jälkikäteen muokata.”

Myös Essi Kaimio kehuu visuaalisen journalismin kurssia, jossa käsitellään heti kättelyssä järjestelmäkameran osia ja toimintoja.

”Tosi mielenkiintoista, miten tarkka ja tekninen noinkin luova ala kuin kuvaaminen voi olla. Tosi moni innostui siitä heti, ja ensi viikolla alkaa pyöriä tehtävät. Niissä tullaan kuvaamaan muun muassa ruoan valmistamista”, Kaimio sanoo.

Vaikka takana on vasta muutama luento, Kaimiosta tuntuu, että journalistiikka on hänen tyylisensä opiskeluala.

”Moneen muuhun alaan verrattuna tässä tietää konkreettisen asian, mitä varten harjoitellaan. Journalismissa on aina se uutinen, jota kohti mennään.”

Sähköposti ei kelpaa haastatteluksi – "Jos asioimme vain sähköpostilla, häviämme tämän pelin"

Pasi Kivioja, teksti ● Tuomas Kärkkäinen, kuvitus

"Ministeri ei antanut haastattelua, vaan toimitti lyhyen kirjallisen vastauksen sähköpostitse."

"… kieltäytyi puhelinhaastattelusta ja vastasi kysymyksiin sähköpostitse."

"Yritys pyysi lähettämään kysymykset sähköpostitse, mutta lähetti lopulta vastaukseksi yleisen tiedotteen."

Journalisti selvitti sähköpostivastausten käyttöä keskeisissä tiedotusvälineissä. Selvityksestä käy ilmi, että erityisen usein sähköpostivastauksia tarjoavat muun muassa ulkoministeriö, Puolustusvoimat, kauppaketjut ja sote-toimijat. Myös lääkärit, professorit ja rehtorit ehtivät monesti kirjoittaa vain sähköpostivastauksia. Sähköpostivastaukset korostuvat, kun asia on kielteinen tai kriittinen.

Osa toimituksista on kuitenkin alkanut kieltäytyä sähköpostikommenttien vastaanottamisesta.

Kieltäytymistä perustellaan sillä, että toimitus ei voi tietää, kuka todellisuudessa vastaa kysymyksiin. Vastauksia voi myös hioa organisaation viestintä, useampi juristi tai kriisiviestintään koulutettu tekoäly.

Sähköpostivastausten tulkitseminen

haastatteluksi voi myös jättää epäselväksi, kenellä on haastattelun tarkistamisoikeus. Yleensä sähköposti ei myöskään anna mahdollisuutta jatkokysymyksiin.

Haastateltava saattaa vastata tarkasti yksilöityihin kysymyksiin yleisellä tasolla – tai lähettää vain lausunnon.

”Sellaista käsitettä kuin sähköpostihaastattelu ei meillä ole. Se on viestittelyä tai kirjallista viestintää”, sanoo *Helsingin Sanomien* tutkivan ryhmän esihenkilö **Salla Vuorikoski**.

”*Hesarissa* on edelleen sähköpostilla annettuja kommentteja, mutta yleinen linja ja tahtotila on nyt se, että haastattelut tehdään puhelimitse, videopuhelulla tai kasvokkain. Sähköpostivastauksia vältetään, jos voidaan.”

Vuorikosken mukaan sähköpostivastauskin voi kelvata esimerkiksi silloin, kun toimitus kysyy jotain tietoa tai varmistusta.

JOURNALISTIN OHJEIDEN mukaan erittäin kielteiseen julkisuuteen joutuvalle tulee antaa mahdollisuus vastata kritiikkiin jo samassa yhteydessä. Ohjeiden kohta puhuu kuitenkin ”oman näkemyksen esittämisestä” eikä mainitse haastattelua.

”Toistaiseksi meillä on katsottu, että samanaikainen kuuleminen voidaan toteuttaa myös sähköpostilla tai muulla viestillä”, Salla Vuorikoski sanoo.

Aikakauslehtien journalismissa sähköpostikommentointia harrastetaan harvemmin. *Suomen Kuvalehden* päätoimittaja **Matti Kalliokoski** toteaa lehtensä pyrkivän siihen, että haastattelut olisivat aitoja kohtaamisia puhelimitse tai kasvokkain, jolloin toimittaja tietää kuka vastaa ja voi esittää jatkokysymyksiä.

”Voimme hyväksyä sähköpostivastaukset, kun esimerkiksi syntyy samanaikaisen kuulemisen velvollisuus – jos sähköposti on ainoa jäljellä oleva vaihtoehto. Silloin mainitsemme, että kommentti on saatu sähköpostitse.”

Svenska Ylen etiikkapäällikkö **Jonas Jungar** kertoo linjanneensa, ettei Svenska Ylellä ole *Journalistin ohjeiden* nojalla oikeutta kieltäytyä hyväksymästä sähköpostivastauksia.

”Yleisön näkökulmasta on parempi, että saamme edes jonkin reaktion, kuin että emme julkaise mitään. Sähköpostivastaus saa kelvata, mutta meillä on oikeus ja velvollisuus kertoa yleisölle, että emme saaneet oikeaa haastattelua ja mitä rajoituksia tästä aiheutuu tiedonvälitykselle”, Jungar sanoo.

YRITYSVIESTINNÄN AMMATTILAINEN Kati Tommiska perustelee sähköpostin käyttöä vastauksissa muun muassa sillä, että etenkään suuryrityksissä asia ei välttämättä ole yhden henkilön vastuulla, jolloin vastauksia joudutaan etsimään monelta taholta. Tommiska on aiemmin työskennellyt pitkään viestinnän johtotehtävissä Nordeassa, nykyisin hän on JSN:n varajäsen.

Yritykset turvautuvat sähköpostivastauksiin usein kriisiviestintätilanteissa. Tommiskan mukaan kysyjiä voi olla kymmeniä, eikä ole mahdollista antaa jokaiselle omaa haastattelua.

”Juristien mukanaolo riippuu aiheesta. Jos kyseessä on pörssiyhtiö ja herkkä aihe, juristi saattaa olla yhtenä katsomassa, mitä vastataan. On riskienhallintaa haluta varmistaa, että asiat ja faktat on muotoiltu oikein.”

Salla Vuorikoski toivoo Julkisen sanan neuvoston linjaavan, että aidon haastattelumahdollisuuden tarjoaminen riittävällä ennakkoajalla täyttäisi samanaikaisen kuulemisen velvoitteen. Tällöin toimituksen ei tarvitsisi kelpuuttaa sähköpostilla lähetettyjä kommentteja vastineena kriittiseen julkisuuteen.

”Jos toimittajat heittävät hanskat tiskiin ja ryhtyvät asioimaan vain sähköpostilla, häviämme tämän pelin.”

JSN:n puheenjohtajan **Eero Hyvösen** mukaan sähköpostivastauksiin liittyvistä ongelmista on keskusteltu, mutta ennakko-ohjeistusta asiasta ei ole näillä näkymin tulossa. Asian käsittely neuvostossa vaatisi, että joku kantelisi siitä, ettei toimitus ole kelpuuttanut sähköpostikommentteja. ●

Kirjoittaja on JSN:n ensimmäinen varapuheenjohtaja.

Nämä toimitukset käyttivät eniten sähköpostivastauksia

Journalisti selvitti sähköpostivastausten käyttöä uutisissa kahdella eri tavalla muotoillulla Google-haulla, jotka kohdistettiin tiedotusvälineiden verkkosivuille. Hauilla etsittiin juttuja, joissa kerrottiin haastateltavan vastausten tulleen sähköpostitse.

Hakutulokset analysoitiin manuaalisesti. Mukaan laskettiin vain kyseisen tiedotusvälineen omat jutut, ei muiden välineiden juttuja, joissa oli käytetty sähköpostivastauksia. Hakutulokset kerättiin ajalta 26.2.–27.8.2026. Mukana olivat kaikki keskeiset tiedotusvälineet.*

Toimitus	Juttujen määrä
Iltalehti	192
Yle	174
Ilta-Sanomat	97
Helsingin Sanomat	84
Kaleva	51
Aamulehti	43
Kauppalehti	36
Lapin Kansa	23
Talouselämä	21
Satakunnan Kansa	21

**Google-haut MTV:n uutissivustolle eivät tuottaneet tulosta.*

Elokuvasäätiö hankki johtoonsa alan ulkopuolelta taitavan lobbarin, jonka mukaan rahaa on nyt pakko saada lisää

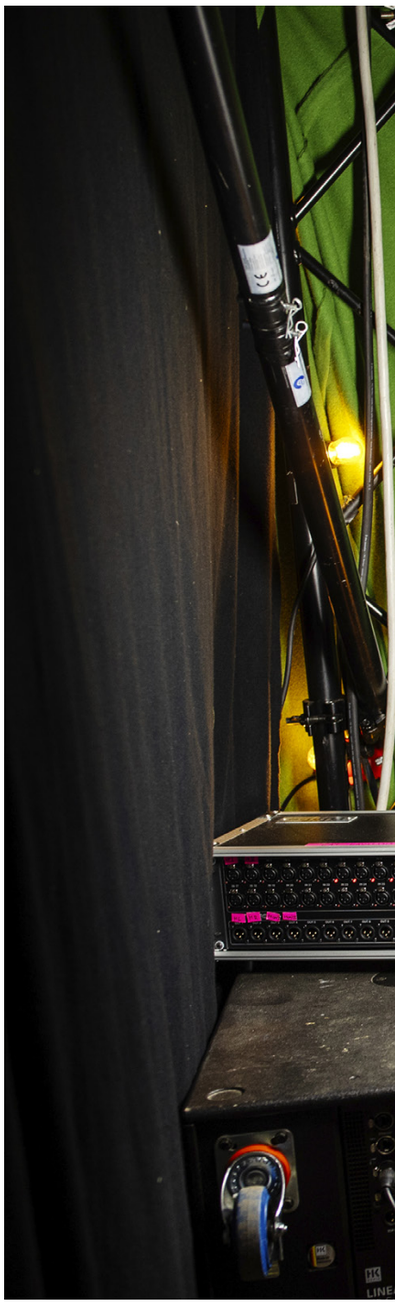

Manu Haapalainen, teksti ● Heidi Piiroinen, kuvat

Suomen elokuvasäätiön toimitusjohtajan työhuone on suuri, ja sen sisustaminen on vielä kesken. Edellinen johtaja **Lasse Saarinen** on vienyt tavaransa mukanaan, ja tilassa kaikuu. Ikkunan takana Katajanokan satamassa tekee lähtöä Viking Linen matkustajalautta. Se inspiroi säätiön uutta johtajaa **Stuba Nikulaa** polveilevaan selitykseen Helsingin kaupungin vuoteen 2030 mennessä uudistuvista satamajärjestelyistä.

Helsinki ja sen toimivuus kiinnostavat Nikulaa. Hän siirtyi elokuvasäätiöön Helsingin tapahtumasäätiöstä, jonka toimitusjohtaja hän oli vuodesta 2018 alkaen. Nikulalla on rutkasti työkokemusta kulttuurin ja kulttuuritapahtumien puolelta, muun muassa Helsingin kaupungin kulttuurijohtajana, Kaapelitehtaan ja Suvilahden kulttuurikeskusten johtotehtävistä sekä Tuska-festivaalin ensimmäisenä toimitusjohtajana.

Elokuva-alalla Nikula on kuitenkin ollut vasta elokuun ensimmäisestä päivästä alkaen. Opeteltavaa säätiössä on paljon, aina uusista sähköpostijärjestelmistä lähtien.

”Olen tottunut vastailemaan maileihin työmatkalla, mutta olen aivan onneton Microsoftin systeemien kanssa”, Nikula naurahtaa.

SUOMEN ELOKUVASÄÄTIÖ (SES) ON kotimaisen elokuva-alan keskeinen rahoittaja ja sen toimitusjohtaja alalla tärkeä vallankäyttäjä. Paikkaa haki koko joukko tunnettuja elokuva-alan vaikuttajia, muun muassa Suomen Filmikamari ry:n toimitusjohtaja **Tero Koistinen**, tuotantoyhtiöiden kattojärjestö APFI:n toiminnanjohtaja **Laura Kuulasmaa**, SF Studiosin entinen toimitusjohtaja **Antti Toiviainen**, elokuvasäätiön nykyinen tukiesittelijä **Ilona Vehmas** ja ohjaaja-teatterinomistaja **Heikki Kujanpää**.

Nikula sanoo, ettei ole aistinut pestinsä alussa kohtaamiensa elokuvaihmisten olemuksessa kateutta tai katkeruutta siitä, että hänet valittiin tehtävään alan ulkopuolelta.

”Mutta on siellä varmaan jollakin ollut käsi puristettuna nyrkkiin taskussa”, hän sanoo.

Nikula sanoo myös, ettei itse asiassa tule aivan ulkopuolelta. Esimerkiksi festivaalien ja kulttuuritapahtumien järjestäminen on hänen mielestään sukua elokuvantekemiselle.

Nikulan uusien ja vanhojen tehtävien välillä on kuitenkin eroa, alkaen rahasta, hän myöntää. Elokuvasäätiö saa rahansa valtion budjetista, opetus- ja kulttuuriministeriöltä.

”Helsingin kaupunki on yliresursoiduin tuntemistani organisaatioista. Olen ymmärtänyt, että valtio ei ole taloudellisesti samassa tilassa.”

ELOKUVASÄÄTIÖ ON saanut viime vuosien aikana osansa valtion kulukuurista. Synkin hetki oli syyskuussa 2025. Silloin uutisoitiin, että valtio leikkaa 7,8 miljoonaa säätiön kaikkiaan hieman yli 20 miljoonan euron suuruisesta tukipotista.

Ankaran hätälobbauksen jälkeen hallitus perui leikkaukset saman syksyn aikana ensin osittain ja sitten kokonaan.

Nyt Nikulalla oli jännitettävää heti ensimmäisinä päivinä uudessa työssään. Valtiovarainministeriön ensimmäinen luonnos valtion ensi vuoden budjetista ilmestyi 4. elokuuta. Siinä ei ollut elokuvasäätiön varoihin kohdistuvia leikkauksia.

”En tiedä, onko torjuntavoitto oikea voitto, mutta kyllä se täällä sellaiseksi koetaan”, Nikula sanoo.

Ainaiset torjuntavoitot eivät kuitenkaan riitä elokuva-alalle. Säätiön jakamista tuista kolme neljännestä on tuotantotukea. Jaettaviin tukisummiin ei ole tullut noin kymmeneen vuoteen edes indeksikorotuksia, vaan summa on vuoden 2016 jälkeen laskenut noin kolme miljoonaa. Käytännössä tuen reaaliarvosta on kadonnut kolmannes. Elokuva-ala on kokenut, että tukiin on mahdotonta edes toivoa korotuksia.

Nikula sanoo, että rahaa on tultava hänen kaudellaan lisää.

”Se on pakko.”

Elokuvasäätiön uusi toimitusjohtaja Stuba Nikula (vas.) kävi syyskuun alussa Karhupuisto Film Festivalilla, jonka järjestäjiin kuuluu Aleksi Kinnunen (oik.).

Rahapula näkyy tietenkin tuotannoissa. Jos kuvauspäiviä viisitoista vuotta sitten oli pitkässä elokuvassa noin 35, nyt niitä saatetaan nopeimmillaan kuvata viidessätoista päivässä.

Millä keinoin päättäjät sitten saadaan ymmärtämään, että tukia on nostettava?

Nikula puhuu polveillen, kuin ajatuksiaan uudessa tehtävässä etsien. Hän alkaa vastata kysymykseen, mutta on kohta intoa hehkuen jo elokuvan digitaalisen monistettavuuden hyödyissä ja siinä, miten 80 prosenttia suomalaisista asuu kunnassa, jossa on elokuvateatteri.

Yksi Nikulan valinnan syistä joka tapauksessa on se, että häntä pidetään taitavana lobbaajana. Elokuva-alan ajoittainen tyytymättömyys säätiön kykyyn taistella tukirahoista tuli esiin viimeksi syksyn 2025 vuoden leikkausuhan myötä.

”Alalla on vakaa usko siihen, että SES ei tee tarpeeksi”, Lasse Saarinenkin sanoi *Journalistille* marraskuussa 2025.

Saarinen itse oli varsinkin pestinsä loppupuolella median suuntaan usein suorasanainen.

”Valtiovarainministeriö ja sen budjettipäällikkö vihaavat kulttuuria. He haluavat leikata siitä aina, kun pystyvät”, hän sanoi *Journalistille* syyskuussa 2025, kun uutinen tukien leikkausaikeista oli tuore.

Nikula vaikuttaa perinteisemmältä diplomaatilta. Hän puhui keväällä *Suomen Kuvalehden* haastattelussa siitä, miten rahanjakajan haukkuminen ei ole viisas taktiikka. Nikula kuitenkin kiistää viitanneensa kommentillaan edeltäjänsä sanomisiin.

”Ajattelin itse asiassa kulttuuri- ja taidealan keskusjärjestön Kulta ry:n nyt jo lopettaneen toiminnanjohtaja **Rosa Meriläisen**

> **”Onneksi suomalaiset elokuvatuottajat ovat erittäin taitavia hankkimaan rahoitusta.**
>
> Stuba Nikula, Suomen elokuvasäätiön toimitusjohtaja

Suuren yleisön elokuva on Stuba Nikulalle tärkeää. ”Säätiön tavoitteisiin kuuluu, että kotimaisella elokuvalla on kaksi miljoonaa katsojaa vuodessa.”

oppeja. Haluan uskoa, että emme vielä elä totuudenjälkeisessä maailmassa. Vittuilemalla ei voiteta, vaan asia-argumenteilla. Ymmärrän kyllä Lassen turhautumisen oikein hyvin!”

ELOKUVASÄÄTIÖ ON SUOMALAISISSA tuotannoissa useimmiten siemenrahoittaja. Jos säätiö tukee, rahaa on helpompi saada muualtakin. Siksi säätiöön kohdistuu tekijäkentällä lukemattomia toiveita.

”Onneksi suomalaiset elokuvatuottajat ovat erittäin taitavia hankkimaan rahoitusta”, Nikula sanoo.

Elokuvasäätiöllä on kuitenkin oltava näkemys siitä, millaista tuotantoa suositaan ja mitä mahdollisella lisärahalla tehtäisiin, jos sitä saataisiin.

Muun muassa elokuvateatterit ovat toivoneet säätiön painottavan tukipäätöksissään aiempaa enemmän suuren yleisön elokuvaa. Nikula taas on haastatteluissaan painottanut pitävänsä elokuvasta juuri siksi, että siinä yhdistyy taide ja kaupallisuus.

Onko tästä pääteltävissä, että säätiön linja muuttuu yleisöelokuvaa suosivaan suuntaan?

”Tuo on ylitulkintaa”, Nikula sanoo.

Nikula huomauttaa, että säätiön tukiesittelijät tekevät esityksensä tuista suoraan säätiön hallitukselle, ohi toimitusjohtajan.

”Toimitusjohtajalta ei tule mitään mahtikäskyä, mutta haluan tietenkin keskustella säätiön hallituksen ja henkilöstön kanssa strategisesta näkemyksestämme. Tavoitteisiimme kuuluu, että kotimaisella elokuvalla on vuosittain kaksi miljoonaa katsojaa. Mutta tilanne ei missään tapauksessa ole sellainen, että meidän tarvitsisi tehdä valintaa suuren yleisön ja pienemmän yleisön elokuvan välillä.”

ELOKUVASÄÄTIÖN TOIMITUSJOHTAJAN kausi on viisivuotinen, ja kausia voi olla yhdellä ihmisellä korkeintaan kaksi. Nikula sanoo, että seuraavan viiden vuoden keskeisiä tavoitteita vasta luonnostellaan yhteistyössä säätiön henkilöstön ja sen hallituksen kanssa.

Isoja kysymyksiä on paljon.

”Miten tekoäly vaikuttaa alaan? Onko velkajarru seuraavia vuosia määrittelevä sana?” Nikula pohtii.

Hän kertoo olleensa kuuntelemassa Euroopan komission varapuheenjohtaja **Henna Virkkusen** (kok.) puhetta. Virkkusen mukaan Eurooppa tarvitsee oman puolustusteollisuuden, oman teknologiateollisuuden ja omat ICT-ratkaisut, mutta myös itsenäisen journalismin ja tarinatalouden.

”Hänen päässään tämä eurooppalaisuuden viuhka oli ihan itsestään selvä. Näen itsekin journalismin ja elokuvatuotannon rinnakkaisina. Suomalaiset tarinat lisäävät ymmärrystämme”, Nikula sanoo.

Ja suomalaisten tarinoiden taas on oltava osa Eurooppaa.

”Minusta on olemassa positiivisia näkymiä uudenlaisen eurooppalaisen identiteetin löytymiseksi. Eurooppa on ymmärtämässä, että sen on itse päätettävä, mitä se haluaa olla.”

Näköpiirissä on muutakin toivoa herättävää.

Vuonna 2028 astuu voimaan EU:n uudistettu AVMS-direktiivi. Uudistuksen jälkeen Netflixin kaltaisten suoratoistojättien liikevaihdosta jaetaan siivu paikallisille eurooppalaisille tuotannoille. On tosin vielä epäselvää, millaisille tuotannoille raha jaetaan.

Direktiivin lisäksi positiivisia tulevaisuudennäkymiä Nikulan mukaan herättävät suomalaisen elokuvateatteriverkoston terveys ja kansainvälisen rahoituksen mahdollinen kasvu kotimaisissa tuotannoissa

”Meillä on teatteripuolella isompien toimijoiden lisäksi hyvin elävä pienten toimijoiden verkosto”, Nikula sanoo.

Kansainvälistymistä taas on helpottanut juuri suoratoiston läpimurto, Nikula sanoo.

”Ihmiset ovat tottuneempia eksoottiseen kieleen ja tekstityksiin.” ●

JOKESIN SYKSYN APURAHAHAKU

28.9.—30.10.2026

Journalistisen kulttuurin edistämissäätiö sr myöntää Kopiosto-apurahoja moniin tarkoituksiin. Nyt voit hakea apurahoja vuoden 2027 hankkeisiin.

Apurahoja myönnetään esimerkiksi ammatillisiin kursseihin ja koulutuksiin, kieli- ja opintomatkoihin, tieteen ja taiteen tekemiseen sekä ammattikuvaa syventävään työskentelyyn, kuten näyttelyihin ja kirjojen kirjoittamiseen.Journalistisiin hankkeisiin myönnetään 3 000 euron työskentelyapurahoja. Lisäksi voidaan tukea muuta ammatillisesti perusteltua tarkoitusta. Opiskelijoille myönnetään vain opiskelijastipendejä opinnäytetyön tekemiseen.

Voit hakea tässä haussa myös säätiön kielikursseille sekä säätiön Kolumnipajaan. Säätiön kevään 2027 kahden viikon kielikurssit järjestetään Bordeaux'ssa, Malagassa, Lontoossa, Tallinnassa (venäjän kieli) ja Tukholmassa. Kolumnipaja järjestetään tammikuussa Helsingissä.

Apurahoja haetaan Jokesin sähköisen apurahajärjestelmän kautta.

Lue tarkempi apurahailmoitus ja hakuohje säätiön verkkosivuilla:
https://www.jokes-saatio.fi Hakuohjeessa on muun muassa lueteltu, mistä Jokes saa Kopiosto-korvauksia. Kerro hakemuksessasi, minne ja milloin olet tehnyt korvausta kerryttävää työtä.

Apurahahakemus on allekirjoitettava pankkitunnuksilla ennen hakuajan päättymistä **30. lokakuuta kello 16.**

Jokes

JOURNALISTISEN KULTTUURIN EDISTÄMISSÄÄTIÖ SR

Niclas Storås työskentelee useimmiten Sanomatalossa. Vaikka hän saa etätöissä mielestään enemmän aikaan, työpaikalla käyminen helpottaa työ- ja vapaa-ajan rajaamista.

"Toimittajien ei pidä tuhlata ihmisten elämää jonninjoutavuuksiin", sanoo vuoden talousjutusta palkittu Niclas Storås

Nina Erho, teksti ● Miikka Pirinen, kuva

Onko tekoäly-yhtiö Anthropicin listautuminen asia, josta *Helsingin Sanomien* on pakko uutisoida laajasti?

Taloustoimittaja **Niclas Storåsin** mielestä vastaus ei välttämättä ole kyllä.

”Jos mietitään, kuinka moni suomalainen muistaa jonkun pörssilistautumisen ja siihen liittyvät uutiset, niin aika harva”, Storås sanoo.

Storåsin mielestä toimittajat ajattelevat liian helposti, että tietyt uutiset ”pitää hoitaa”. Sosiaalisen median ja tekoälyn ajassa pelkkä raportointi ei enää riitä. Ihmiset janoavat helposti sisäistettävää muotoa ja toisten ihmisten näkemyksiä. Siksi myös journalistien pitää ajatella työtään ja yleisöään aiempaa enemmän.

”Meidän pitää miettiä, keitä lukijamme ovat, mikä heitä kiinnostaa, mikä heitä liikuttaa, millaisessa maailmassa he elävät ja millaisten tunteiden kanssa painivat ja kohdata heidät. Ja jos koemme, että joku tieto on heille tosi tärkeä, meidän pitää miettiä, missä muodossa kerromme sen”, Storås sanoo.

Storås haluaa talousjournalismin tavoittavan myös ne, joita talous ei erityisesti kiinnosta. Hän haluaa saada heidät innostumaan ja miettimään, miksi he eivät ole aiemmin lukeneet mitään Yhdysvaltain velkakirjoista ja siitä, miten ne vaikuttavat asuntolainalaskuun.

”Nopea uutisointi ei yleensä tuota juttuihin muotoa, joka saisi laajat joukot kiinnostumaan.”

NICLAS STORÅS, 39, SAI syyskuussa 2026 Talousjournalismi-palkinnon. Sen jakaa vuosittain Kaute-säätiö ansioituneelle taloustoimittajalle jutusta tai teosta, joka edistää laadukasta talousjournalismia ja tutkitun tiedon käyttöä.

Palkintopuheessaan Storås kuvasi itseään erilaiseksi talousjournalistiksi. Omaleimainen tapa kirjoittaa on tuonut hänelle aiemmin Helsingin Sanomain Säätiön Ilkka Malmberg -palkinnon.

Kaute-säätiön palkitsema juttu on essee, jonka otsikko on *Hylätty sukupolvi*. Se käsittelee jatkuvia ”pakkeja”, joita nykynuoret elämässään saavat: ei työtä, ei parisuhdetta, ei omaa asuntoa, ei lapsia. Juttu ilmestyi *Helsingin Sanomissa* syyskuussa 2025.

Juttu sai alkunsa edellisenä keväänä, kun Storås ”sai vihdoin aikaiseksi” tilata tutkija ja emeritusprofessori **Peter Turchinin** vuonna 2023 ilmestyneen *Lopun ajat* -kirjan.

Turchin kirjoittaa historiassa toistuvasta ilmiöstä, eliitin ylituotannosta. Siinä yhteiskunta tuottaa liian paljon eliittiin pyrkiviä ja liian vähän mahdollisuuksia päästä osaksi sitä. Siitä seuraa tyytymättömyyttä, yhteiskunnallisia levottomuuksia ja lopulta poliittisten järjestelmien romahduksia. Teoriansa pohjalta Turchin ennusti jo vuonna 2010, millaista Yhdysvalloissa olisi 2020-luvulla.

Storås luki Turchinin kirjan ennen kesälomaa. Loman jälkeen hän tajusi, mihin teoria liittyy käytännössä. Siitä kertoivat monet ulkomaiset artikkelit, joita hän oli lukenut hiljattain. Ne käsittelivät nuorten kohtaamia vaikeuksia.

> ”Aika on ihmiselämässä ainoa asia, jota ei voi saada lisää.
>
> Niclas Storås, Helsingin Sanomien toimittaja

Storås tarjosi aihetta *Hesarin* suunniteltujen sisältöjen tiimille, joka otti sen suojiinsa. Se tarkoitti jutulle tavallista huolellisempaa suunnittelua ja kirjoittajalle normaalia enemmän sparrausta. Omalla työpöydällään Storås laati muutaman sanan synopsiksen ja alkoi kirjoittaa jutulle alkua. Kirjoittamiseen meni pari, kolme päivää.

Storås ei pidä itseään erityisen taitavana kirjoittajana eikä salaisten tietojen kaivelijana. Sen sijaan hän tykkää lukea ja ajatella ja pystyy visualisoimaan jutturakenteen mielessään.

”Hahmotan sen ikään kuin laatikoina. Kun pääsen alkuun, sitten se vaan ’tulee sieltä’.”

Storåsin essee siteeraa useita yhdysvaltalaisia tutkijoita ja toimittajia. Jutun julkaisun jälkeen hän mietti, olisiko sitä pitänyt paikallistaa enemmän tai olisiko siihen pitänyt haastatella häntä itseään vähän nuorempia ihmisiä, joita se erityisesti koskee.

Toisaalta juttu vaikutti maailmaan sellaisenaan. Sen jäljiltä Suomessa on keskusteltu enemmän esimerkiksi siitä, tukkiiko tekoälyn käyttö uraansa aloittelevilta väylät työelämään.

STORÅSIN URAN VALOSSA vaikuttaa siltä, ettei tekstillä ole juuri omakohtaista taustaa. Kun armeijan käyminen keskeytyi vuonna 2006 polvivammaan, Storås pääsi pian Haaga-Heliaan opiskelemaan journalismia. Kun hän vähän myöhemmin halusi opiskella arkkitehdiksi, hän pääsi Oulun yliopistoon ja siirtyi sieltä Aalto-yliopistoon.

Jo journalistiopintojen alussa Storås sai töitä *Iltalehden* verkko-osastolta kehitys- ja tuotantoapulaisena. Niistä hän liukui toimittajaksi. Arkkitehtiopintojen aikana hän pääsi Talentumin tietotekniikkalehtiin. Vuonna 2015 hän tuli siihen tulokseen, ettei arkkitehtuurista tai journalismista ehkä tulisi hänelle tarpeeksi omannäköistä kokopäivätyötä ja työllistyi yrityksiä digihankkeissa auttavaksi konsultiksi.

”Ehkä olen työnhaussa vähän yli-itsevarma, ja työnantajat huomaavat, että suhtaudun maailmaan luottavaisesti ja myönteisesti.”

Sellaiseksi hän kasvoi tavallisessa omakotitalossa ja turvallisessa perheessä Etelä-Pohjanmaalla Teuvalla ja kilpapyöräilyharrastuksen parissa – jossa muuten saavutti SM-tason menestystä.

Storås itse ei pidä itseään yksiselitteisesti menestyjänä: saman tarinan voi hänen mukaansa kertoa esimerkiksi niin, että hän ei valmistunut mistään koulusta.

”Ehkä lehtimaailma on tällaiselle innostujalle siksi juuri sopiva, että juttuprojektit vaihtuvat.”

UUDESSA HS VISIOSSA Storås aloitti vuonna 2021. Siellä toimittajat saivat tehdä töitä omalla, kantalehdestä selkeästi erottuvalla tyylillään. Keväällä 2026 *HS Visio* ja *Helsingin Sanomien* taloustoimitus yhdistyivät.

Nyt Storås tekee uutisvuoroa noin viikon kuukaudesta. Silti hän kokee, että lueskelevalle, kypsyttelevälle ja pohdiskelevalle työtavalle jää talon puolesta aikaa. Itsensä kanssa hän joutuu painimaan.

”Jos minulla on mahdollisuus tehdä uutisia sen sijaan, että tarttuisin aiheeseen, josta en meinaa saada otetta, tartun uutisiin. Pohdiskelevassa journalismissa joudun välillä osaamiseni ylärajoille siinä, miten asioista tehdään tavallisille sanomalehden lukijoille ymmärrettäviä. Helpompaa olisi tehdä teoreettisia ylätason tekstejä.”

Pitkissä jutuissa rima on korkealla. Uutisvuorojen jälkeen Storås miettii välillä, oliko asia jutun arvoinen ja tuliko jutusta hyvä. Kun klikkiotsikot olivat nykyistä enemmän muodissa, sellainen tuska oli jatkuvaa. Storås ei haluaisi väärinkäyttää ihmisten sinänsä hienoa taipumusta kiinnostua ”kaikenlaisesta”.

”Aika on ihmiselämässä ainoa asia, jota ei voi saada lisää. Siksi toimittajien ei pidä tuhlata ihmisten elämää jonninjoutavuuksiin vaan saada heidät kiinnostumaan asioista, joilla on merkitystä.”

Konsulttina Storås sisäisti, että asiakas haluaa rahalleen vastineeksi arvoa. Jos journalismi onnistuu luomaan sitä, tekoäly ei voi koskaan viedä kokonaan toimittajien työtä.

”Vaikka se muuttuisi kuinka hyväksi kirjoittajaksi, sillä ei ole kykyä hahmottaa, mikä on merkityksellistä. Se ei ymmärrä merkityksiä vaan arvioi todennäköisyyksiä. Lisäksi tekoäly ei pysty kohtaamaan ihmisiä.” ●

TOIMITTAJA-STIPENDIT

Haluatko uusia taitoja ja uuden näkökulman maailmaan?

Hae Helsingin Sanomain Säätiön toimittajastipendiä jatko-opintoihin ulkomailla 1.9.-4.10.

hssaatio.fi
stipendiblogi.fi

HELSINGIN SANOMAIN SÄÄTIÖ

Helsingin Sanomain Säätiö on yksityinen, yleishyödyllinen säätiö. Se tukee viestinnän tutkimusta, koulutusta, sananvapautta ja medialukutaitoa. Median museo ja arkisto Merkki ja Merkin mediakoulu ovat osa Helsingin Sanomain Säätiötä.

A.R. Winterin Muistosäätiön vuoden 2026 apurahat toimittajien opintomatkoihin

Säätiö jakaa yhteensä enintään 4 100 euroa apurahoina ulkomaille tehtävää opintomatkaa varten enintään neljälle suomen- tai ruotsinkieliselle toimittajalle. Hakemukset pyydetään lähettämään **16.10.2026** mennessä. Hakemukseen tulee liittää selvitys opintomatkan matkasuunnitelmasta ja apurahan hakijan aikaisemmasta toiminnasta (cv).

A.R. Winterin Muistosäätiö sr, hallitus
c/o Niilo Järkäs
Pispalan valtatie 96
33270 TAMPERE
tai **sähköpostitse otsikolla: "APURAHA 2026 / A.R. Winterin Muistosäätiö",** osoitteeseen niilo.jarkas@gmail.com

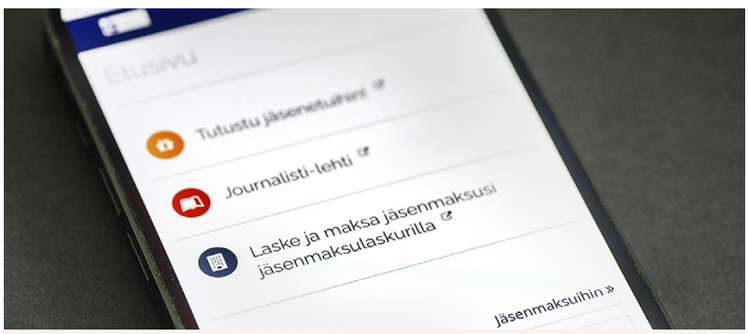

JÄSEN!

Ovatko yhteystietosi muuttuneet?
Haluatko tilata pressikortin?
Kirjaudu Oma Journalistiliittoon!
oma.journalistiliitto.fi

Uudessa Oma Journalistiliitto -palvelussa voit muun muassa:

- tarkistaa ja päivittää jäsentietosi
- maksaa jäsenmaksun (verkkopankki, MobilePay, luottokortti)
- tilata pressikortin
- tutustua jäsenetuihisi

Tietoturvalliseen palveluun kirjaudutaan vahvalla tunnistautumisella, joko omilla pankkitunnuksilla tai mobiilivarmenteella.

Kun pidät tietosi ajan tasalla, voimme tavoittaa sinut jäsenyyteen, jäsenetuihin tai edunvalvontaan liittyvissä asioissa.

Oma Journalistiliitto -palvelu toimii suomen ja ruotsin kielillä. Lue lisää: journalistiliitto.fi

SUOMEN JOURNALISTILIITTO
FINLANDS JOURNALISTFÖRBUND

Insinööriliitto

Akavalainen Insinööriliitto hakee

viestinnän asiantuntijaa

toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen.

Tehtäviä ovat muun muassa:

- Insinööri-lehden toimittajan työt
- tiedotteet liiton asiantuntijoiden kanssa
- muu liiton ja neuvottelujärjestöjen viestintä
- kuvaus printti- ja verkkojulkaisuihin
- aktiivinen osallistuminen sosiaalisen median keskusteluihin

Lähetä hakemuksesi 18.10. mennessä osoitteeseen **rekry@ilry.fi**. Lue lisää: ilry.fi/rekry

---

Rantapohja Oy julkaisee Haukiputaalla, Kellossa, Iissä, Kuivaniemellä, Kiimingissä, Jäälissä, Pateniemessä, Yli-Iissä ja Ylikiimingissä ilmestyvää Rantapohja -paikallislehteä. Lehden toimitus sijaitsee Haukiputaalla.

Nykyisen toimitusjohtaja-päätoimittajan eläköitymisen lähestyessä etsimme lehdellemme aktiivista ja monitaitoista

TOIMITUSJOHTAJA-PÄÄTOIMITTAJAA

Päätoimittajana johdat Rantapohjan journalistista työtä ja huolehdit sisällön laadusta. Olet jo kokenut journalisti ja mahdollisesti hankkinut kokemusta esihenkilön työstä alalla. Sinulla on näkemyksiä painetun lehden kehittämisestä, mutta olet valmis viemään eteenpäin myös Rantapohjan digitaalisia palveluja. Sinulla on kokemusta painetun lehden taittamisesta.

Toimitusjohtajana vastaat Rantapohja Oy:n operatiivisesta johtamisesta, taloudesta ja henkilöstöstä. Olet myös valmis kehittämään yhtiötä yhteistyössä henkilöstön ja hallituksen kanssa.

Tarjoamme johdettavaksesi vakavaraisen kustannusyhtiön, kokemusta ja osaamista vastaavan palkkauksen sekä hyvät resurssit laadukkaan paikallislehden tekemiseen. Tukenasi on kokenut lehtiammattilaisten joukko.

Voit lähettää hakemuksesi palkkatoiveineen ja cv:n viimeistään 15.10.2026 sähköpostilla osoitteeseen pekka.kevajarvi@rantapohja.fi

Lisätiedot: toimitusjohtaja-päätoimittaja Pekka Keväjärvi, p. 050 363 1063, pekka.kevajarvi@rantapohja.fi

---

VIERUMÄEN LOMAVIIKOT HAETTAVISSA!

Voit nyt hakea ensi talven lomaviikkoja Vierumäen lomahuoneistossa. Jaossa vain kokonaiset lomaviikot 11.12.2026 – 14.5.2027. Vaihtopäivä on perjantai.
Haku päättyy **7.10.2026 klo 16**

Hakulomake ja lisätietoja löytyy osoitteesta journalistiliitto.fi/jäsenedut.

SUOMEN JOURNALISTILIITTO
FINLANDS JOURNALISTFÖRBUND

HAE VIRKISTYSSTIPENDIÄ!

Journalistiliiton jäsenten virkistysstipendit ovat nyt haettavissa. Hakuaika päättyy 16.10.2026 klo 16.00

Liitto jakaa viisi stipendiä lomiin liiton Vierumäen lomakohteessa. Stipendi oikeuttaa viikon maksuttomaan oleskeluun Vierumäen lomatalossa sesongin ulkopuolisina viikkoina.

Vaihtoehtoisesti voit hakea 500 euron arvoista stipendiä, jonka voi käyttää valitsemansa Lomarenkaan valikoimasta löytyvän kohteen majoituskuluihin. Näitä stipendejä jaetaan kymmenen.

Lisätiedot ja hakulomake: journalistiliitto.fi / jäsenedut.

SUOMEN JOURNALISTILIITTO
FINLANDS JOURNALISTFÖRBUND

Kirkko ja kaupunki

Haemme vakituista

toimittajaa

Kirkko ja kaupunki on yksi Suomen suurimmista aikakauslehdistä (painos noin 325 000) ja jatkuvasti uutta kehittävä verkkomedia.

Etsimme monimedian osaajaa, jota kiinnostavat kirkko, uskontojournalismi ja pääkaupunkiseutu. Innostut erityisesti nuorille aikuisille merkityksellisen mediasisällön tekemisestä.

Tutustu hakuilmoitukseen ja jätä hakemuksesi osoitteessa kirkkorekry.fi (työavain 5256).

Hakuaika päättyy 13.10. kello 12.
Tehtävä alkaa 4.1.2026 tai sopimuksen mukaan.

"Vi är bara i början av en megarevolution" – Svenska Yles ledning uppmanar journalisterna att använda AI

Sebastian Dahlström, text • Emma Grönqvist, foto

"Den som har en journalistisk läggning känner säkert att vi lever i en guldålder. What a great time to be alive!"

Det säger **Anna Back**, innehållschef på Svenska Yle med ansvar för digital utveckling. Hon syftar dels på AI som verktyg i det journalistiska arbetet, dels på hur artificiell intelligens med stormsteg håller på att förändra våra liv.

"Visst kan även jag bli dystopisk när jag tänker på hur omvälvande AI-utvecklingen är för hela vårt samhälle. Men när jag kommer till jobbet känns det ändå jättemotiverande. Det bästa för en journalist är ju när det hela tiden händer något nytt", säger Back.

> "Man måste vara försiktig så att man behåller sin egen kreativitet.
>
> Niklas Fagerström, reporter på Svenska Yle

Vi befinner oss på Svenska Yles nyhetsredaktion i Helsingfors. **Niklas Fagerström** jobbar som reporter med fokus på teknik, bland annat AI-utveckling. Dessutom utvecklar han Yles AI-system och stödjer sina kollegor i frågor som rör AI. I sitt journalistiska arbete använder han ChatGPT, Google NotebookLM, Claude, Gemini samt Yles interna system, YleGPT.

"Om jag exempelvis arbetar för webb och radio börjar jag med att låta AI transkribera intervjumaterialet. Sen skriver jag manus utgående från den texten, och då gäller det att noggrant kontrollera att AI har transkriberat citaten rätt. Därefter förkortar jag webbtexten till en radionyhet, vilket ofta går snabbt eftersom citaten är tidskodade."

Niklas Fagerström använder också AI för att komplettera frågebatterier, bolla rubrikförslag, kontrollera språket och versionera. AI kan också vara till stor hjälp i research av ett ämne, men Fagerström påminner om att man ska be om länkar till ursprungskällorna och själv kontrollera att alla fakta stämmer.

Om det är bråttom kan Fagerström också ta hjälp av AI för att bygga upp strukturen i en text, men då gäller det att hålla hårt i tyglarna.

"Man måste vara försiktig så att man behåller sin egen kreativitet. Det gäller att själv fatta alla journalistiska beslut och behärska sitt material så bra att man reagerar om AI misstolkar något. Men det händer också att AI hittar något som jag själv har missat."

Niklas Fagerström använder inte AI för att ta fram nya idéer. Han hoppas också att intervjuer förblir förbehållna mänskliga journalister.

Om du jämför ditt arbete nu med hur du jobbade innan du hade tillgång till AI, gör du bättre journalistik i dag?

"Åtminstone kan jag göra vissa saker mer omsorgsfullt. Jobbet har snabbats upp en hel del. Transkriberingen tar minuter i stället för timmar. Att översätta har blivit mycket enklare. Och den hjälp man får med researchen är väldigt givande. Så ja, det blir nog bättre journalistik med hjälp av AI."

SOM MEDIEBOLAG FÖLJER Yle åtta principer för ansvarsfull artificiell intelligens, där kärnan är att använda AI transparent för samhällets bästa, med respekt för upphovsrätt och personlig integritet. Det centrala är att en människa alltid ansvarar för slutprodukten.

"Det sammanfattar egentligen hela vårt förhållningssätt till AI. Och det tror jag kommer att gälla under en lång tid framöver", säger **Jonas Jungar**, etikchef på Svenska Yle.

Principerna saknar ändå konkreta råd för det dagliga journalistiska arbetet.

"Det är viktigt att inse att vi bara är i början av en megarevolution och att vi inte har någon möjlighet att överblicka vart allt

Innehållschef Anna Back på Svenska Yle ser inga risker för att AI skulle leda till stora nedskärningar på Yle. "Inte i stor skala i alla fall, men vissa kommer att få nya arbetsuppgifter." På bilden syns även etikchef Jonas Jungar och reporter Niklas Fagerström.

Samtidigt som AI revolutionerar det redaktionella arbetet, utgör det också ett nytt bevakningsområde inom journalistiken. Vid sidan av sina uppgifter som AI-stöd och utvecklare bevakar Niklas Fagerström också AI som ett samhällsfenomen.

kommer att leda. Därför är det svårt att slå fast väldigt tydliga etiska riktlinjer som ger en manual för hur du ska agera i varje given situation."

Ledningen på Svenska Yle uppmanar personalen att fritt använda AI i arbetet.

"Om vi inte testar oss fram kan vi inte veta var de eventuella bristerna finns. Det skulle vara dumt att begränsa AI-användningen på redaktionen", säger Jungar.

BLAND JOURNALISTERNA PÅ Svenska Yle är inställningen till AI varierande.

"Själv använder jag AI rätt mycket, men jag har kollegor som använder det mycket mer än jag. Samtidigt har jag också kollegor som inte ens låter AI transkribera, utan hellre gör det själva. De flesta använder AI för transkribering, översättning, rubriksättning och språkgranskning", säger Niklas Fagerström.

Anna Back konstaterar att diskussioner om AI lätt halkar in på frågeställningar som rör yrkeskompetens. Vad som krävs av en professionell journalist skiftar med tiden. Förr var det en telefonkatalog och ett personligt klipparkiv med relevanta tidningsartiklar. Senare blev de högst rankade träffarna i Google ofta avgörande när journalister valde vinkel och intervjupersoner.

"Nu har vi fått ett verktyg som kan hjälpa oss att snabbt hitta fakta och kontext ur en mycket stor mängd källor. Journalistens uppgift är att tjäna publiken och allt som gör oss bättre på det är viktigt."

Enligt Anna Back är det därför inte förenligt med professionell journalistik år 2026 att helt motsätta sig artificiell intelligens.

"Att vara AI-skeptiker är lite som att vara vaccinskeptiker. En journalist kan motsätta sig AI i privatlivet, men det gör det professionella livet mycket svårare."

Journalistens grunduppdrag – att vara relevant för publiken – försvinner inte med AI, säger Jonas Jungar.

"Autenticitet är nyckelordet. Att skapa journalistik som luktar, smakar och känns och att bygga en relation till publiken. Där finns den mänskliga marknadsnischen. Om publiken upplever att den kan få samma innehåll från en chattbot som från Svenska Yle har vi misslyckats." ●

Mediabolag ska minska på utsläpp men ökar användningen av energislukande AI

Hanna Nordenswan, text
Heli Saarela, foto

Universitetslärare Veikko Halttunen anser att hållbarhet handlar om mer än klimat och att hållbar digitalisering handlar om mer än AI – men i dag är intresset för AI så stort att han börjat fokusera mer på det också i sin undervisning och forskning.

Artificiell intelligens har snabbt blivit ett vanligt verktyg inom så gott som alla mediehus. Problematiken kring användning av AI brukar inom journalistiken handla främst om upphovsrätt och eventuella fel som AI kan presentera som fakta, men datacentrens påverkan på miljön diskuteras mer sällan.

Kombinationen AI, media och klimat anser **Veikko Halttunen**, universitetslärare och forskare på Jyväskylä universitet, är problematisk.

”Från den mest problematiska ändan av spektret.”

Att använda AI för att skapa underhållning fördömer Halttunen helt, men även när det gäller seriösare journalistik hoppas han att journalisterna funderar på huruvida man skapar något nödvändigt eller något man bara vill att människor klickar på.

Halttunen undervisar i utveckling av informationssystem och ansvarsfull digitalisering. Han jobbar med fyra principer för att uppmuntra till att minska på AI:s energiförbrukning. För det första borde Artificiell intelligens användas ändamålsenligt och allmännyttigt för att försvara den stora kapacitet som läggs på AI.

För det andra spelar datans form roll, det vill säga promptas text, bild eller video.

För det tredje tycker Halttunen att vi borde prompta bättre, alltså ge AI ett så pass genomtänkt kommando att mängden promptar skulle minska. Bara Chat GPT får i nuläget miljarder prompter om dagen.

”Och till sist: prompta inte med telefonen, utan med fast anslutning. Mobilanslutningen förbrukar mera.”

JÄMFÖR MAN JOURNALISTERS användning av AI-verktyg med ”gamla” verktyg som Google-sökningar är en AI-prompt helt klart mer belastande för miljön, enligt Halttunen, trots att Google numera också stöder sin sökfunktion med artificiell intelligens.

”Det är ändå svårt att ge exakta beräkningar eftersom forskare inte har tillgång till datacentren. Man kan ändå säga att då det kommer till de stora språkmodellerna talar vi om wattimmar per prompt, medan en vanlig Google-sökning kanske uppgår till en tiondel av det.”

Medieförbundet meddelade 2021 att man med sina över 600 medlemmar ska vara koldioxidneutrala fram till 2030. Samtidigt beräknar Internationella energirådet IEA att datacentrens energikonsumtion ökar med 15 procent per år till 2030.

Halttunen kritiserar egentligen hela konceptet att mäta klimatpåverkan, eftersom beräkningarna kan optimeras att passa den egna agendan, det vill säga grönmålas.

”Medierna är en del av ett stort ekosystem och klimatmål kan uppnås på ett självbedrägligt sätt. Ett bättre mål skulle vara att arbeta enligt tesen ’så lite som möjligt, så mycket som nödvändigt’. Det finns så många organisationer som säger att de är koldioxidneutrala, men ändå blir problemet bara värre. Vad kan det bero på?” säger Halttunen.

DE FLESTA FINLANDSSVENSKA tidningarna ägs eller redigeras av svenska Bonnier News. Bonnier News Finland hör till Medieförbundet och i Sverige har man även egna klimatmål.

Martin Jönsson, chef för omvärldsbevakning och AI-utveckling på Bonnier, säger att man nu plockat in AI som faktor i de årliga hållbarhetsrapporter som görs. Dessutom har man i konstruktionen av den egna AI-plattformen fokuserat på att använda minsta möjliga språkmodell till respektive uppgift och spara de tyngre modellerna till då de är nödvändiga.

Då det kommer till Medieförbundets klimatmål upplever Jönsson att det är helheten som är viktigast.

”Sker det omfördelningar inom den får man minska på annat. Vi börjar lära oss att arbeta så att vi inte använder för kraftiga verktyg, inte för mycket processkraft för vissa uppgifter. Hur vår plattform är uppbyggd gör att vi har bättre kontroll över våra totala utsläpp än om man lät var och en sköta det här själv. Om vi ser en kraftig ökning i energianvändningen måste vi hitta lösningar.”

Bonnier News redovisar att utsläppen för AI från 2025 är 21 ton koldioxid.

”Det är 0,08 procent av våra totala utsläpp. Det är fortfarande en väldigt liten del. I kategorin tech är utsläppen fem procent.”

Har ni riktlinjer om när AI ska användas och när det kan vara onödigt?

”Ja, att använda våra egna plattformar, det vill säga inte använda offentliga versioner av Chat GPT. Vi är tydliga med att du inte får använda externa plattformar som kan läcka data eller gör att vi inte har kontroll. Klimatperspektivet och upphovsrättsperspektivet hänger ihop, det står i våra riktlinjer väldigt tydligt.”

Både Jönsson och Halttunen ser användningen av AI som oundvikligt för mediehusen – det är ett tåg man måste hoppa på för att hänga med i utvecklingen. Halttunen skulle ändå efterlysa ett självständigt organ som skulle övervaka teknologibolagens energianvändning.

EMMA STRÖMBERG

Vem mänskliggör journalistiken?

I denna tid, då stormakterna återigen använder militära medel för att befästa sin makt, är det en viktig fråga för journalistiken hur krig skildras. USA återupptog krigshandlingar mot Iran under sensommaren och missiler flyger igen i båda riktningarna, med dödsfall som följd. Vi kan läsa korta desknyheter om krigshandlingarna.

NÄR USA OCH ISRAEL i början av året inledde ett fullskaligt luftangrepp mot Iran aktualiserades frågan om att inget mediebolag i Finland har en stadigvarande Mellanösternkorrespondent. Det finns ingen journalist med långvariga kontakter och nätverk i regionen som rapporterar på plats om hur vanliga människor drabbas. För den finländska mediekonsumenten är det lika höljt i dunkelt nu som för ett halvt år sedan hur människornas vardag ser ut i Iran och hur kvinnornas liv gestaltar sig där.

Regimen förtrycker kvinnor, men i brist på verkliga skildringar av iranska kvinnors liv riskerar vi att upprätthålla en bild av ett totalt förtryck och offerskap där det inte finns utrymme för någon agens och frihet. Den svenska journalisten **Magda Gad** har berättat om hur människor blivit väldigt provocerade när hon velat nyansera bilden och lyft fram bland annat hur många kvinnor är högutbildade, kör bil, umgås utan slöja på restauranger och till exempel enbart har en sjal lätt svept över huvudet så att mycket av håret syns.

Jag kommer själv ihåg hur jag under studietiden träffade en iransk doktorand som berättade om de vilda festerna på universitetskampuset i Teheran, eller en icke-binär studiekompis i Nederländerna som älskade Iran och regelbundet reste dit för att träffa sina vänner. Blöta studiefester och en levande queer gemenskap gick inte alls ihop med min bild av landet.

> **”Det är som att de inte drabbas så illa av krig – deras liv är ju ändå så miserabla.**

NÄR MÄNNISKOR FRAMSTÄLLS enbart som förtryckta offer och inte som människor av kött och blod med olika utmaningar och glädjeämnen i livet riskerar vi att få en snedvriden bild av deras vardag. Det är som att de inte drabbas så illa av krig – deras liv är ju ändå så miserabla.

Vi är allierade med en stormakt som inte tvekar att använda militärt våld och inte bryr sig nämnvärt om civila offer. Finländskt kunnande på plats i de drabbade regionerna – en röst som bidrar till den finländska samhällsdiskussionen – kan inte ersättas med utländska mediebolags mellanösternpoddar eller finländska experter i TV-soffan.

Emma Strömberg *Skribenten är frilansjournalist i Åbo.*

MEDIENYTT

Kopiosto-ersättningarna störtdök

I början av hösten fick många filmare, manusförfattare, journalister, regissörer och många andra audiovisuella proffs uppleva en tråkig överraskning: ersättningarna för upphovsrättigheter från Kopiosto hade sjunkit drastiskt.

En del regissörer vittnar om ett fall från den vanliga årliga ersättningsnivån på 600 euro till bara 20 euro i år.

Sari Ahonen, som är direktör för rättsinnehavartjänster på Kopiosto, berättar att många hört av sig.

"Ja, det är verkligen tråkigt att summorna nu sjunkit. Vi har fått samtal av av-kunderna. Visst är det många som varit medvetna om att regeringen gjort nedskärningar, men det blir så konkret när man ser summan på kontot och jämför med den högre nivån året innan."

I den feedback Kopiosto fått framkommer att många inte trott sina ögon då de fått reda på sin ersättningssumma.

"Folk har sagt att voj nej. Och vi skulle ju gärna betala högre ersättningar till alla upphovspersoner."

Den främsta anledningen till att summan sjunkit är att regeringen halverade bidraget för kompensation för privat kopiering från 11 miljoner euro för 2024 till 5,5 miljoner euro för 2025. Halveringen syntes nu i av-proffsens plånböcker.

Kopiosto betalade i år ersättningar på 8,2 miljoner euro till omkring 10 000 upphovspersoner och utövande artister som varit med om att skapa tv-program.

Kopiosto önskar att kommande regeringar skulle se över ersättningarna till de kreativa branscherna och förnya kompensationssystemet för privat kopiering.

"I våra målsättningar för det nästa regeringsprogrammet föreslår vi att kompensationen höjs från nuvarande 5,5 miljoner euro till 14–15 miljoner euro. Vi hoppas att det ska finnas en möjlighet att på ett konstruktivt sätt nå en lösning om att höja ersättningsnivåerna," säger Sari Ahonen.

Marcus Floman

FOKUS

Joel Karppanen haluaa Taide-lehden irti kuvataidekeskeisyydestä

Manu Haapalainen, teksti ● Miikka Pirinen, kuva

Joskus työelämässä voi käydä sellainen onni, että uudessa tehtävässä on tekemisissä kaikkien kiinnostuksenkohteidensa kanssa.

Taide-lehden uusi päätoimittaja **Joel Karppanen**, 33, on taustaltaan paitsi toimittaja ja kuvajournalisti, myös taiteilija ja kuraattori.

Lehden tekeminen on samanlaista kuin kuraattorin työ, Karppanen sanoo.

”Lehden jutut eivät ole irrallisia toisistaan, aivan kuten eivät elokuvafestivaalin näytöksetkään. Ne ovat dialogissa keskenään.”

Karppanen on saanut vapaat kädet *Taiteen* uudistamiseen. Ensimmäinen uudistettu lehti julkaistaan 25. syyskuuta.

Taide on käsitellyt voittopuolisesti kuvataidetta.

”Haluan jatkossa ottaa huomioon myös muita visuaalisen kulttuurin muotoja”, Karppanen sanoo.

Taidejournalismin määrä valtamediassa on romahtanut. Karppasen mukaan tämä tarkoittaa *Taiteelle* suurta lukijapotentiaalia – kuvataide kun todistetusti kiinnostaa kansaa.

”Museokortti on mullistanut suomalaisten suhteen museoihin. Meillä on valtava taiteesta kiinnostunut kansanosa.” ●

Joel Karppanen kuvattiin Pitted Dates -galleriassa Helsingin Kalasatamassa. Pitted Datesissa pidetään myös uudistuneen Taide-lehden ensimmäisen numeron julkkaribileet perjantaina 25. syyskuuta. Ohjelmassa on Elävän kuvan laboratorion jäsenten muodostaman ELK-ensemblen performanssi "Kolmas näytös".

KIELI

Heli Hämäläinen ● *Kirjoittaja on journalistiseen kirjoittamiseen ja kielenhuoltoon erikoistunut äidinkielenopettaja.*

"Äärimmäinen" on vahvistamisen äärimmäinen muoto

Vahvistussanat ovat sanoja, joilla vahvistetaan ilmausta. Sellaisia ovat vaikkapa *hyvin, erittäin* ja *todella*.

Vahvistussanat uivat juttuihin tyypillisesti haastateltujen puheesta. Innostuksen, kiihtymyksen tai muun tunteen vallassa moni pontevoittaa puhettaan vahvistussanoin. Toimittajat taasen saattavat sijoittaa ne osaksi sitaattia korostamaan sanotun voimakkuutta.

Minusta erityisen kiinnostavia ovat ne vahvistussanat, joita kirjoittajat itse käyttävät jutuissaan muualla kuin sitaateissa. Sanon *erityisen kiinnostavia* siksi, että ajattelen vahvistussanojen olevan enemmän kuin (pelkästään) kiinnostavia. Moinen outous sallittakoon suomen kielen maisterille.

Jään usein pohtimaan, millainen voimakkuuden asteikko kirjoittajalla on ollut mielessään. Jos esimerkiksi tietyn allergian kerrotaan olevan *äärimmäisen harvinainen*, onko se tosiaan kaikkein harvinaisin ja kuinka paljon tapauksia tunnetaan?

Äärimmäisen voi ymmärtää olevan voimakkainta mahdollista. Monessa perinteisessä yhteydessään se onkin sitä. Pitkään on puhuttu esimerkiksi *ääriliikkeistä* ja *äärisäistä*. *Äärimmäinen teko* tai *ratkaisu* viittaa tilanteeseen, jossa menetetään ihmishenki. Rikkumaton rippisalaisuus on "*salassapitovelvollisuuksien äärimmäinen muoto*".

Kaikissa tapauksissa äärimmäiseksi luonnehdittu ei ehkä ole ihan sitä. Vaikkapa urheilusta voi sananvalintojen vuoksi saada karun kuvan. "*Urheiluun liitetään monesti äärimmäinen kärsimys*" ja "*maraton on aina maraton, äärimmäinen urheilusuoritus*" saavat miettimään, miksi asia halutaan ilmaista näin voimakkaasti. Tai jos ristisidevamman "*kuntoutusjakso on äärimmäisen yksinäistä ja raskasta työtä*", mieleen saattaa juolahtaa rankempiakin toimia.

Eräässä kuvatekstissä luonnehditaan koiranpentua "*äärimmäiseksi sylivauvaksi*". Tässä ja monessa muussa tapauksessa vahvistussanan voisi jättää pois. Sylivauvuuteen kun ei taida olla voimakkuuden asteikkoa. ●

TUTKITTUA

Transihmiset joutuvat varjelemaan enemmistön tunteita

Transihmiset tuntevat vastuuta jakaa kokemustietoaan julkisuudessa, mutta samalla he joutuvat varjelemaan cissukupuolisten tunteita.

Tämä käy ilmi tutkimuksesta, jossa helsinkiläiset viestinnän tutkijat selvittivät, miten transihmiset kokevat esiintymisen mediassa. Tutkimus ilmestyi kesällä *International Journal of Cultural Studies* -lehdessä.

Aineistoksi haastateltiin 21 transihmistä vuosina 2018–2025. Haastateltavat olivat 18–60-vuotiaita ja enimmäkseen tavallista kansaa, eivät aktivisteja.

Haastatellut pitivät kokemustiedon jakamista julkisuudessa velvollisuutenaan. Näin he pyrkivät torjumaan polarisaatiota, korjaamaan väärää tietoa ja ilmaisemaan solidaarisuutta transyhteisölle.

Julkinen esiintyminen koettiin kuitenkin kuormittavaksi etenkin vihapuheen ja vastakkainasettelun takia. Mustavalkoisessa keskustelukulttuurissa transkokemusten monipuolisuus jäi pimentoon.

Tutkimuksen perusteella julkiseen keskusteluun osallistuminen vaatii transihmisiltä jatkuvaa itseilmaisunsa hillitsemistä. Cissukupuolisten tunteet ovat vähemmistön tunteita tärkeämpiä.

Transihmiset auttavat enemmistöä säätelemään tunteitaan monin tavoin. Avoin ja haavoittuva esiintyminen mediassa voi olla keino, jolla cissukupuolisia autetaan tuntemaan empatiaa. Eräs somevaikuttaja puolestaan kertoi kutsuvansa itseään "transnaiseksi" eikä "naiseksi", sillä muuten osa ihmisistä suuttuu, eikä keskustelusta tule mitään.

Aineiston perusteella osa journalisteista on tietämättömiä ja tungettelevia. Toimittajat painostavat transihmisiä paljastamaan intiimejä yksityiskohtia mieluummin kuin ammentavat heidän asiantuntijuudestaan. Näin he vaikeuttavat transihmisten esiintymistä mediassa.

Yksi tutkimukseen haastatelluista oli itsekin toimittaja. Hän koki vaikeaksi saada julki hyviä artikkeleita transsukupuolisuudesta, sillä lehdet kaipaavat kohuja. Hän kertoi, miten eräälle hänen artikkelilleen annettiin klikkiotsikko, ja siitä seurasi vihakommenttien vyöry. Toimittaja pelkäsi kritisoida toimituksen käytäntöjä, sillä se voisi haitata uraa.

Juha Matias Lehtonen

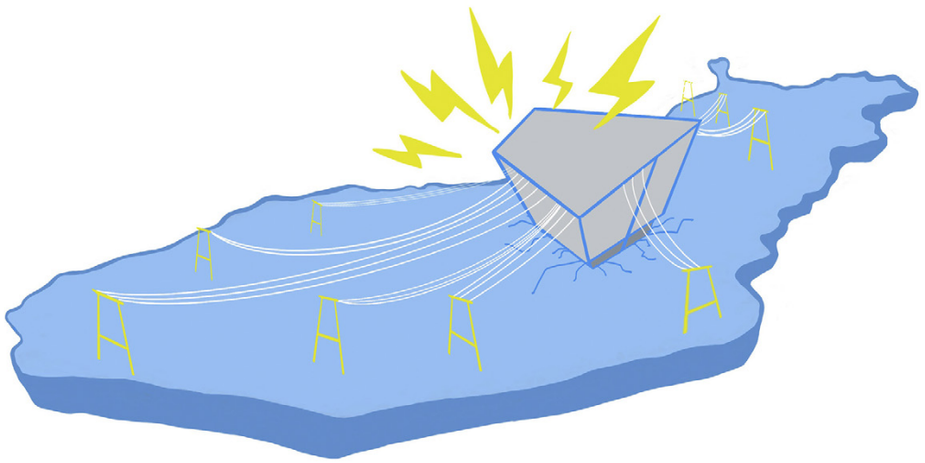

Googlen datakeskusten ympäristövaikutus ei selviä uutisia lukemalla

Manu Haapalainen, teksti ● Elina Rajala, kuvitus

Google ilmoitti 9. syyskuuta investoivansa 13 miljardia euroa uusiin datakeskuksiin Vaalassa, Muoniossa ja Kajaanissa sekä Haminan datakeskuksen laajentamiseen. Ensiuutisten jälkeen toimituksissa on perattu datakeskuksien vaikutusta sähkön hintaan ja sen tuotannon riittävyyteen, arvioitu investointien todellista vaikutusta Suomen talouskasvuun sekä laskettu, paljonko työpaikkoja keskusten yhteyteen lopulta syntyy. Jutuissa on myös pohdittu keskusten geopoliittista ulottuvuutta jonkinlaisena turvatakuuna ja toisaalta **Donald Trumpin** kiukuttelunaiheena.

Yhteen keskeiseen kysymykseen uutisia seuraamalla on ollut vaikea saada vastausta: Millainen keskuksien ympäristövaikutus on? Toimituksissa on aikaa sitten opittu toistelemaan, että ilmastonäkökulma pitää tuoda kaikkeen journalismiin. Datakeskukset ovat kuitenkin olleet uutisissa lähinnä (energia)talouskysymys. *HS Vision* kolumni (18.9.) tiivistää kirjoittelun hengen: Ongelmiakin voi tulla, mutta entäs sitten, koska keskukset ovat ”onnenpotku”, ”kultainen tilaisuus” ja uusi Nokia.

Yhdysvalloissa datakeskuksia vastustetaan ympäristösyistä kiivaasti. Kaikki amerikkalainen kritiikki ei ole relevanttia Suomessa: Meillä ei ole samanlaista pulaa vedestä kuin Yhdysvalloissa. Siellä keskuksien tarvitsemaa energiaa tuotetaan muun muassa ilmastoa lämmittävällä maakaasulla. Meillä on ainakin tiettävästi tarkoitus käyttää ydin -ja tuulivoimaa.

Datakeskuksien tuloa juuri Suomeen on perusteltu muun muassa suomalaisen sähköntuotannon ekologisuudella. Onko siis itsestään selvää, että jopa 40 prosentin lisäys sähköntarpeeseen on ympäristön kannalta samantekevä?

Tiedot keskusten sähköntuotannosta ovat sekavia. Google on sopinut energiayhtiö Fortumin kanssa ostavansa seuraavan 22 vuoden ajan puolet sen tuottamasta sähköstä. Googlen mukaan ydinvoimaa tarvitaan myös lisää. Toisaalta esimerkiksi Yle kertoo 11. syyskuuta Googlen tuovan datakeskuksiin ”omaa sähköään” – siis rakennuttavan voimaloita niiden pyörittämiseen.

Datakeskukset tarvitsevat sähköä koko ajan. Haluaisin kuulla siitä, kuinka paljon tarvetta katetaan tällä omalla tuotannolla ja kuinka paljon esimerkiksi fossiilisilla polttoaineilla.

Säätövoimaa ainakin tarvitaan lisää, ja sitä pyöritetään alkuvaiheessa maakaasulla tai dieselillä, sanoo tätä kirjoitusta varten jututtamani BIOS-tutkimusyksikön **Paavo Järvensivu**. Lisääntyvä kulutus tekee joka tapauksessa kestävään tuotantoon siirtymisestä vaikeampaa.

Suomen luonnonsuojeluliitto listaa sivuillaan keskuksiin liittyviä uhkakuvia. Niitä ovat muun muassa fossiilienergian mahdollisesti suurikin tarve ja infrastruktuurin rakentamisen aiheuttama paikallinen luontokato. Suomessakin ruksuttavaa tekoälyä voi käyttää öljyn etsimisen tehostamiseen. Keskuksien tarvitsemat materiaalit täytyy myös louhia jostain päin maailmaa. Datakeskukset eivät edusta vihreää siirtymää, liitto tiivistää.

Googlen datakeskukset eivät ehkä ole median unohtama ilmastokatastrofi. Toivottavasti muillakin kuin luonnonsuojeluliiton sivujen lukijoilla kuitenkin on mahdollisuus muodostaa käsitys siitä, millainen niiden ympäristövaikutus oikein on. ●

Melkein sukulaisia

Kaikki toimittajat tietävät, että jään murtaminen haastateltavan kanssa on hyvin tärkeää, varsinkin radiotyössä.

Olin tekemässä historiajuttua eräästä tietokirjasta, ja sovin treffit haastateltavan kanssa. Haastateltava kertoi asuvansa Länsi-Uudellamaalla. Hän pyysi minua soittamaan vähän ennen saapumistani, jotta ehtisi laittaa koirat kiinni.

Ajaessani haastateltavan luo kuvittelin mielessäni isot, ahnaat verikoirat hänen pihallaan. Kun sitten soitin hänelle, hän sanoi, ettei hätää – vaimo oli vienyt koirat kävelylle, joten tie oli vapaa.

Perille päästyäni kysyin, millaisia koiria heillä oli. Haastateltava vastasi, että paimensukuisia lapinkoiria. Vastasin, että minullakin oli ollut paimensukuinen lapinkoira, mutta se oli juuri kuollut. Hän kertoi, että heiltäkin oli kuollut juuri vanhempi koira, mutta tämän tytär oli heillä vielä, ja sille oli hankittu kaveri.

Olin aloittelemassa haastattelua, kun haastateltavan vaimo tuli koirien kanssa sisälle. Lapinkoirien tyyliin ne ryntäsivät heti tervehtimään ja nuolemaan kättäni.

Kerroin myös vaimolle, että minullakin on ollut lapinkoira. Hän kysyi, mistä kennelistä koirani oli. Kerroin, että Rusina oli Reppulin kennelistä.

Hän hengähti epäuskoisena ja katosi toiseen huoneeseen. Tuijotin hänen peräänsä hämmentyneenä. Myös haastateltavani näytti yllättyneeltä.

Vaimo palasi valokuvakansio kädessään. Näin siinä hyvin tutun kuvan – siinä oli meidän Rusina pentujensa kanssa. Kävi ilmi, että heidän vasta kuollut koiransa oli Rusinan tytär ja heidän nykyinen koiransa Rusinan tyttärentytär.

Jää oli murrettu. Haastateltavanikin totesi: ”Mehän olemme melkein sukulaisia!”

Seppo Heikkinen

Kirjoittaja on eläkkeellä oleva Ylen historiaohjelmien toimittaja.

MITÄ SINULLE ON SATTUNUT JA TAPAHTUNUT?
LÄHETÄ TARINASI OSITTEESEEN
JOURNALISTI@JOURNALISTILIITTO.FI

Journalistiliiton valtuusto valitsi Marjaana Varmavuoren liiton puheenjohtajaksi 14. maaliskuuta 2025 Helsingissä.

MARJAANA VARMAVUORELLE EI OLE NÄKYVISSÄ VASTAEHDOKKAITA PUHEENJOHTAJAVAALIIN

Manu Haapalainen, teksti ● Heli Saarela, kuva

Marjaana Varmavuoren jatko Journalistiliiton puheenjohtajana näyttää selvältä. *Journalistin* soittokierros liiton jäsenyhdistyksiin kertoo, että tiedossa ei ole suunnitelmia vastaehdokkaan asettamiseksi.

Näillä näkymin Journalistiliiton valtuusto vahvistaa Varmavuoren valinnan kokouksessaan Helsingissä 3.–4. joulukuuta.

Varmavuori nousi liiton puheenjohtajaksi **Hanne Ahon** tilalle maaliskuussa 2025. Aho oli jättänyt tehtävänsä saman vuoden tammikuussa kesken kolmannen kautensa. Joulukuussa 2026 alkava nelivuotiskausi on siis Varmavuoren ensimmäinen kokonainen.

Keväällä 2025 puheenjohtajan paikkaa tavoittelivat myös Suomen elokuva- ja mediatyöntekijöiden (SET) **Matleena Kuusela**, Suomen freelance-journalistien (SFJ) **Maria Markus** ja Radio- ja televisiotoimittajien liiton (RTTL) **Jani Tanskanen**. Varmavuori valittiin Helsingin Seudun Journalistien (HSJ) ehdokkaana.

HSJ ILMOITTI JO KEVÄÄLLÄ asettuvansa jälleen Varmavuoren taakse.

”Hän on nainen paikallaan, ja ottanut tehtävänsä haltuun nopeasti”, HSJ:n puheenjohtaja **Heta Saxell** sanoo.

”Marjaanalla on visio liiton kehittämisestä, ja kykyä huomioida kaikki jäsenryhmät.”

RTTL:n hallitus päätti kokouksessaan 9. syyskuuta, että yhdistys asettuu Varmavuoren uudelleenvalinnan taakse.

”Jo siinä vaiheessa, kun viime vaalit käytiin, pidimme jatkuvuutta liiton johdossa keskeisenä”, puheenjohtaja Jani Tanskanen sanoo.

SFJ:n puheenjohtaja **Riina Vuokko** korostaa yhdistyksen tyytyväisyyttä Varmavuoreen.

”Hän on osoittanut haluavansa työskennellä freelancereiden eteen”, Vuokko sanoo.

SET ry:n puheenjohtaja **Henni Koskura** sanoo, että pienen yhdistyksen ehdokkaan taakse on vaikea saada niin suurta taustavoimaa, että ehdokkaalla olisi mahdollisuutta tulla valituksi.

”Olemme olleet tyytyväisiä Varmavuoreen. Hän on ollut kiinnostunut yhdistyksemme asioista ja osoittanut haluavansa oppia niistä”, Koskura sanoo.

MARJAANA VARMAVUOREN MUKAAN tulevan puheenjohtajakauden tärkeimpiin asioihin kuuluu liiton toimintaedellytysten vahvistaminen.

”Media-ala, teknologia ja työelämä muuttuvat nyt yhtä aikaa. Joudumme miettimään asioita paljon uusiksi.”

Journalistisen työpaikkojen määrä ei tule lähivuosina kasvamaan, Varmavuori sanoo.

”Meidän on aivan pakko nostaa myös muiden kuin työsuhteisten journalistien järjestäytymisastetta. Se tapahtuu esimerkiksi panostamalla av-alan ja freelancereiden kollektiiviseen edunvalvontaan.” ●

NEUVOTTELE ENNEN KUIN ALLEKIRJOITAT

Saimme alkuvuodesta tietää, että muutamat järjestöt ovat alkaneet tarjota epäreiluja avustajasopimuksia lehtiinsä kirjoittaville freelancereille. Se on huolestuttavaa, koska perinteisesti järjestöt ovat tehneet reilumpia ja kohtuullisempia avustajasopimuksia kuin esimerkiksi mediatalot.

Järjestöpuolen toimeksiantajat ovat aiemmin olleet suhteellisen reiluja ja kunnioittaneet freelancereiden oikeuksia. Tilanne on valitettavasti muuttunut huonompaan suuntaan.

Järjestölehti, jonka toiminnasta huomattavan moni freelancer otti Journalistiliittoon yhteyttä, vei freelancereilta kaikki oikeudet kuviin ja juttuihin. Mukana meni myös edelleenluovutusoikeus, joten tekijä ei saa automaattisesti erillistä korvausta, jos järjestö myy freelancerin tekemät sisällöt muualle. Korvauksen saa vain erikseen sopimalla, mikä on käytännössä hyvin harvinaista.

LAAJAT OIKEUDENLUOVUTUKSET eivät kuitenkaan yleensä näy palkkioissa, vaikka alalla pitäisi olla itsestään selvää, että jos saat enemmän, maksat myös enemmän.

Ilokseni huomasin, että moni kyseisen avustajasopimuksen saanut freelancer ei kuitenkaan tyytynyt heikennettyihin ehtoihin, vaan neuvotteli sinnikkäästi paremmista ehdoista. He myös perustelivat, miksi eivät voi hyväksyä ehtoja ja mitä ne tarkoittavat freelancerille.

Sinnikkyys palkittiin. Moni freelancer sai esimerkiksi edelleenluovutusoikeusehdon poistettua sopimuksestaan. Toimeksiantaja ei kyennyt osoittamaan, mihin se olisi oikeutta tarvinnut ja suostui siitä lopulta luopumaan.

Harmikseni kyseinen ehto on kuitenkin jätetty lehdelle työskentelevien uusien freelancereiden sopimukseen. Aina kun kyseinen sopimus minulle laitetaan minulle tarkistettavaksi, neuvon jäseniä neuvottelemaan ehdon pois.

Toimeksiantaja siis testaa, suostuuko freelancer huonoihin ehtoihin vai osaako hän pitää puoliaan. Toimeksiantajalle olisi kaikista helpointa vain jättää ehto sopimuksesta pois, eikä joka kerta poistaa sitä erikseen, jos freelancer osaa sitä vaatia.

AVUSTAJASOPIMUSTEN EHDOISTA neuvotteleminen on tärkeää paitsi freelancerille myös koko alalle. Jos esimerkiksi laajat tekijänoikeuden luovutukset hyväksytään ilman vastarintaa, ne muuttuvat uudeksi normaaliksi myös siellä, missä niille ei ole todellista tarvetta.

Yksittäisen freelancerin neuvottelu voi tuntua pieneltä asialta, mutta sillä voi olla yllättävän suuri merkitys myös laajemmassa kuvassa. Kannustankin jokaista freelanceria rohkeasti neuvottelemaan avustajasopimusten ehdoista. Muutoksia ei voi saada, jos niitä ei myöskään vaadi.

Jos et ymmärrä jotain sopimuksen ehtoa, kysy toimeksiantajalta kirjallisesti, mitä sillä tarkoitetaan tai ole suoraan yhteydessä liittoon. Epäselvää sopimusta ei tarvitse tulkita yksin.

Eveliina Tuominen *Kirjoittaja on Journalistiliiton juristi.*

Sanomalehtimies
Journalisten 16·75

Sanan-vapaudesta kauppatavaraa?

Blir yttrande-friheten handelsvara?

PU:n kohtalon hetki
SIVU 3

JSN: Nimiä ja otsikoita
SIVU 8

Telelehti koti-käyttöön
SIVU 4

Sanomalehtimies 16/1975 antoi veroneuvoja.

Tarkan markan Marjatta voitti verottajan

”Kannattaa valittaa ainakin veroista.”

Näin ohjeisti **Marjatta Ojanen** kollegojaan *Sanomalehtimiehessä* 16/1975.

Verottaja ei ollut hyväksynyt kahta Ojasen ilmoittamaa vähennystä verovuodesta 1972. Ne koskivat tulonhankkimisen kuluja: 20 markan puhelinkuluja ja 18 markan narikkamaksuja.

”Jokainen näitä töitä tekevä tietää, ettei tiedotustilaisuuteen tai kokoukseen mennä kapakkaan palsa päällä. Kaikki järjestäjät puolestaan joko eivät informoineet maksaneensa portsarirahat tai jättivät ne ilman muuta toimittajan huoleksi.”

Narikkamaksujen vastineeksi Ojanen ei ollut saanut tarjottavaa niissä määrin, että kulujen ja hyödyn olisi voinut katsoa menneen ”fiftififti”.

”Useimmat noista narikkamaksuista olivat lyhyitten ja nopeitten piipahdusten ’veroja’. Vakuutan siis vain käväisseeni hakemassa joitakin prujuja.”

Tämän Ojanen saattoi todistaa, sillä oli ”ihan pahuuttaan” tehnyt tarkat muistiinpanot.

Lääninoikeus kääntyi Ojasen kannalle. Hän kertoo saaneensa syyskuussa 1975 verottajalta takaisin 28 markkaa, joista kolme markkaa oli korkoja.

Marja Honkonen

Suomalaisen mediakoulutuksen kehittäjä

MEDIAKASVATTAJA ISMO KIESILÄINEN 11.5.1981 VANTAA – 12.5.2026 VANTAA

Mediakasvattaja **Ismo Kiesiläinen** kuoli 12. toukokuuta Terhokodissa. Hän oli juuri täyttänyt 45 vuotta.

Kiesiläisen maailmankatsomus näkyi hänen esittämässään kysymyksessä: ”Mitä 17-vuotias sinä sanoisi nykyiselle itselleen?” Hänelle nuoruus ei ollut välivaihe, vaan jotain, mitä oli syytä kunnioittaa aikuisenakin.

Kiesiläinen opiskeli medianomiksi Helsingin ammattikorkeakoulu Stadiassa. Opettaja **Umayya Abu-Hannan** mukaan Kiesiläisestä huokui rauha olla oma itsensä, ja hän vaikutti paljon ikävuosiaan vanhemmalta.

Valmistumisensa jälkeen Kiesiläinen pääsi ohjaajaksi Helsingin nuorisoasiainkeskukseen Nuorten Ääni -toimitukseen, jossa nuoret vaikuttavat yhteiskuntaan tekemällä journalismia valtakunnallisiin medioihin. Siellä Kiesiläinen kehitti merkittävästi suomalaista mediakasvatusta ja oli tärkeä pedagogi ohjaamilleen nuorille. Lisäksi hän oli luomassa kouluille kamerakynän pedagogiikkaa, jossa havainnoidaan maailmaa videokuvaamisen avulla.

Kiesiläinen suojeli luontoa. Hän rakasti pitkiä kävelyjä, luolien tutkimista ja Vantaata. Lisäksi Kiesiläinen oli taitava elokuvantekijä, joka teki Ihmiskunnan ainoa toivo -ryhmänsä kanssa yli 20 lyhytelokuvaa.

Ismo Kiesiläistä jäävät kaipaamaan ystävien ja ohjattaviensa lisäksi lapsuudenperhe, puoliso ja tytär.

Elisa Miinin, Teemu Laaksonen ja Tuukka Tuomasjukka

Kirjoittajat ovat Ismo Kiesiläisen ystäviä ja kollegoita.

Humoristinen liikennetoimittaja

TOIMITTAJA HEIKKI PÄLVIMÄKI 20.6.1948 KAUHAVA – 8.7.2026 VAASA

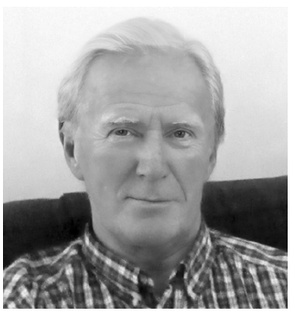

Kauhavan Ilmasotakoulun alueella kasvanut **Heikki Pälvimäki** harrasti nuorena liikuntaa monipuolisesti. Urheiluharrastuksen myötä löytyi tie toimittajan ammattiin, kun sanomalehti *Ilkka* tarjosi nuorelle miehelle urheilu-uutisiin keskittyvän kirjeenvaihtajan tehtävää.

Sitten Pälvimäki siirtyi seinäjokisen *Ilkan* aluetoimittajaksi Vaasaan ja myöhemmin *Vaasa*-lehteen. Myöhemmin *Pohjalaiseksi* nimensä muuttaneessa lehdessä työura jatkui eläköitymiseen saakka.

Pälvimäki oli mukana toteuttamassa **Timo Niemisen** ja **Pauli Väkevän** kanssa kirjaa *Paluulento lapsuuteen*, johon on koottu valokuvamuistoja Kauhavan ilmasotakoulun varuskunta-alueen lapsista 1930–50-luvuilta.

Pitkän uran *Vaasa*-lehden ja *Pohjalaisen* autotoimittajana tehnyt Pälvimäki kirjoitti kansainvälisten koeajojen ja autonäyttelyiden kokemukset tavalla, jonka jokainen lukija ymmärsi. Tekniikan tuntemus auttoi työssä, ja huumori kulki mukana myös toimituksen arjessa. Jos joku käytteli liikaa hienoja, vieraita sivistyssanoja, Pälvimäki saattoi sanoa: Saako sitä pienissä pulloissa?

Hänen neuvonsa työtovereille elää edelleen: Lähtökohtana jutun teossa on aina oltava se, mitä uusi asia merkitsee lukijalle, toimittajan palkanmaksajalle, eikä se, mitä uutislähde painottaa tai tiedotteen lähettäjä toivoo.

Seppo Nurmi

Kirjoittaja on Heikki Pälvimäen ystävä ja pitkäaikainen työtoveri.

Tampereen ja teatterin herkkänäköinen tuntija

TOIMITTAJA, TIETOKIRJAILIJA MATTI WACKLIN 18.3.1953 TAMPERE – 25.7.2026 TAMPERE

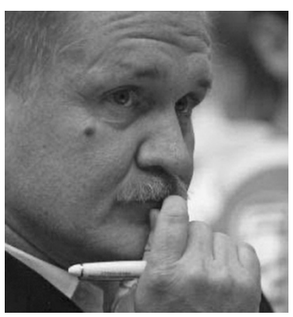

KUVA: MATTI WACKLININ KUVAKOKOELMA

Harva journalisti on tuntenut Tampereen niin kuin **Matti Wacklin**. Hän kirjoitti sen lähiöt ja ihmiset eloon kirjoissaan ja kolumneissaan. Wacklin oli kuin Tampere; vaistoava, mutkaton, puolisalaa hauska ja viisas. Eikä tehnyt numeroa itsestään.

Vaikka olisi voinut. Hän oli ikäluokkansa lahjakkaimpia jalkapalloilijoita kotikaupungissaan. Hän kaivoi Tampereesta tarinoita, joita muut eivät osanneet löytää tai joiden arvoa eivät tajunneet. Hän oli rakastava ja omistautunut isoisä, isä, puoliso.

Wacklin valmistui maisteriksi tietenkin Tampereen yliopistosta. Ja teki gradunsa tietenkin tamperelaisen **Väinö Linnan** tuotannosta.

Matti oli kotonaan yhtä lailla pallokentällä kuin teatteritaloissa. Näyttämötaiteen tietäjänä hän oli myös valtakunnallinen tekijä, joka muun muassa laati teatterikatsaukset *Mitä Missä Milloin* -kirjaan neljännesvuosisadan ajan.

Tampereen eri puolet Matti näki ja koki oltuaan ensin *Aamulehden* urheilussa ja sitten *Kansan Lehden* kulttuurissa julkaisun lopettamiseen asti. Ylessä hän taustoitti maineikkaita kakkosen keskusteluiltoja. Tietokirjoja kertyi katalogiin noin 40.

”Maailma ei tullut valmiiksi minunkaan kirjoituksillani”, totesi Matti viimeisessä *Moro*-kolumnissaan tammikuussa 2024. Mutta tuli se ainakin hetkittäin iloisemmaksi, jopa inhimillisemmäksi.

Matti Mörttinen

Kirjoittaja oli Wacklinin työtoveri Hämeenkulmassa ja Aamulehdessä.

Journalistien pitkäaikainen puolustaja

PÄÄTOIMITTAJA LEENA PAUKKU 12.11.1939 SAKKOLA – 10.8.2026 HELSINKI

KUVA: KALEVI KESKI-KORHONEN

Leena Paukku kuoli kesällä kotonaan Helsingissä sairastettuaan pitkään syöpää, joka lopulta uuvutti yhden journalistien ammattiliiton 1970–1990-lukujen keskeisistä ihmisistä.

Karjalaisuus säilyi hänessä läpi elämän. Sodan jälkeen evakkoperhe seurasi opettajaisää paikkakunnalta toiselle päätyen Ylivieskaan. Siellä Leena pääsi ylioppilaaksi. Hän aloitti opiskelun Helsingin yliopistossa, mutta journalistiammatti vei mennessään.

Paukusta tuli toimittaja *Kauppalehteen*, ja Helsingin Sanomalehtimiesyhdistys (HSY) sai hänestä toimintansa pyörittäjän. Yhteinen Yrjönkadun toimisto rakensi HSY:n ja Suomen aikakauslehdentoimittajain liiton arjen yhteistyötä aikoja ennen muodollista yhdistymistä.

Vuonna 1974 Paukku siirtyi *Sanomalehtimiehen* päätoimittajaksi **Ulpu Iivarin** jälkeen. Paukku toimitti lehteä yksin vuoteen 1987 saakka. Se ilmestyi joka toinen viikko 8–12-sivuisena tabloidina.

Lehden ohella Paukulla riitti energiaa 1980-luvulla journalistien rauhantoimintaan ja Euroopan journalistien ETY-kokouksen vetämiseen. Sitten seurasi aika Prahassa Kansainvälisen lehtimiesjärjestön IOJ:n Euroopan asioiden sihteerinä. 1990-luvun alkuvuodet Leena oli Journalistiliiton viestintäpoliittinen sihteeri.

Karjalaistytöstä oli moneen lähtöön. Ihmisenä Leena kutoi laajan ystäväpiirin, ja toimijana hän piti esimerkillisesti yllä ammattikuntaa.

Kaarle Nordenstreng ja Ullamaija Kivikuru

Kirjoittajat ovat Leena Paukun pitkäaikaisia ystäviä.

KOULUTUKSET

Maailmanloppu vai ei? Miten kertoa yleisöille kestävyyskriisistä?
Syysseminaarissa keskustellaan kestävyyskriisin vastuullisesta käsittelystä mediassa. Miten ilmasto muuttuu jo lähitulevaisuudessa ja onko medialla rooli kehityksen estäjänä tai edistäjänä? Näkökulmia tarjoavat muun muassa **Hanna Nikkanen**, **Kerttu Kotakorpi**, **Ville Lähde**, **Katja Lamminen**, **Anna-Sofia Nieminen**, **Anna Ruohonen** ja **Erkki Mervaala**. Ohjelman päätteeksi paneelikeskustelu, jonka vetää toimittaja **Mari Manninen**. Vapaata keskustelua kello 17.30 saakka.
Aika: Ke 21.10. klo 12.30–16.30
Paikka: Siltasaari 10, Siltasaarenkatu 10–12, 2. kerros, Helsinki
Lisätiedot ja ilmoittautumiset: journalistiliitto.fi/tapahtumat
Järjestäjät: SJL, Jokes ja Helsingin yliopiston Kestävyystieteen instituutti.

HSJ:n nuorisolaisklubi kutsuu: Kyselytunti päätoimittajille
Mitä sinä tahdot kysyä suomalaisen median portinvartijoilta? Maksuton tilaisuus on avoin kaikille itsensä nuoreksi kokeville Journalistiliiton jäsenille. Yleisön kysymyksiin vastaavat **Matti Kalliokoski** (*Suomen Kuvalehti*), **Johanna Lahti** (*Ilta-Sanomat*) ja **Olli Seuri** (*Uusi Juttu*). Päätoimittajia haastattelee *Iltalehdessä* työskentelevä toimittaja **Sonja Saarinen**, joka on HSJ:n nuorisolaisklubin perustajajäsen.
Aika: To 8.10. klo 17.30
Paikka: Merkki Median museo ja arkisto, Ludviginkatu 2–4, Helsinki
Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Journalistiliitto.fi/tapahtumat
Järjestäjä: Helsingin Seudun Journalistit

Teknologia-akatemia: Deep fake -sisällöt
Koulutuksessa perehdytään tekoälyllä tuotettujen kuvien, videoiden ja äänien tunnistamiseen sekä niiden vaikutuksiin journalismissa. Kouluttajina toimivat Ylen verifiointitiimin toimittaja **Johanna Vehkoo** ja Traficomin Kyberturvallisuuskeskuksen viestintäpäällikkö **Jussi Toivanen**.
Aika: Ke 28.10. klo 17.00–18.30
Paikka: Journalistiliiton toimisto, Siltasaarenkatu 18 A, Helsinki
Lisätiedot ja ilmoittautumiset: journalistiliitto.fi/tapahtumat
Järjestäjät: SJL, Teknologiateollisuus ja Suomen Akatemia.

Opiskelijaseminaari: Kriittisyys ja kriittinen ajattelu
Journalistiliiton opiskelijajäsenille suunnatun seminaarin teemana on kriittinen ajattelu. Ohjelmassa tarkastellaan media- ja viestintäalan kysymyksiä alan ammattilaisten johdolla. Seminaari on tarkoitettu liiton opiskelijajäsenille. Liitto tarjoaa koko paketin: matkat julkisilla liikennevälineillä, hotellimajoituksen, ateriat ja ohjelman. Paikat täytetään korkeakoulukohtaisin kiintiöin.
Aika: Pe–la 20.–21.11.
Paikka: Scandic Julia, Eerikinkatu 4, Turku
Lisätiedot ja ilmoittautumiset: Korkeakoulujen opiskelijalähettiläät sekä liiton toimisto: satu.hurme@journalistiliitto.fi ja journalistiliitto.fi/tapahtumat.
Järjestäjä: SJL

LIITON TAPAHTUMAT JA KOULUTUKSET:

KUVA: HANNA KOIKKALAINEN

VEN:n puheenjohtaja Kaisa Pekkala avaa webinaarissa eettisiä ohjeita sekä niiden tulkintaa ja kertoo, millaisia ajankohtaisia asioita neuvostolla on pöydällään.

Miten toimii viestijöiden eettinen sääntely?

Viestinnän etiikka nousi viime keväänä media- ja viestintäalan puheenaiheeksi, kun *Journalisti* uutisoi viestintätoimisto Ahjo Communicationsin tavasta lähestyä freelancetoimittaja **Venla Rossia**.

Tapaukseen otti myöhemmin kantaa myös Viestinnän eettinen neuvosto VEN, jonka taustayhteisöt ovat sitoutuneet viestinnän eettisiin ohjeisiin.

Keskustelu jatkuu nyt Journalistiliiton järjestämässä webinaarissa. Sen keskeisiä kysymyksiä ovat, mihin VEN:n ohjeistuksella pyritään, miten kattavasti niitä noudatetaan ja miten VEN seuraa ja tarvittaessa korjaa jäsenyritystensä toimintaa? Miten VEN näkee journalistien roolin? Keskustelua vetää VEN:n puheenjohtaja **Kaisa Pekkala**. Hän työskentelee yliopisto-opettajana ja koulutusohjelmavastaavana LUT-yliopiston viestintätieteiden oppiaineessa.

Manu Marttinen

Keskustelua viestinnän etiikasta -webinaari 30.9. kello 16.30–18. Lisätiedot: journalistiliitto.fi/tapahtumat

SUOMEN JOURNALISTILIITTO

KÄYNTIOSOITE / BESÖKADRESS
Siltasaarenkatu 18 A, 7.krs.
00531 Helsinki
Broholmsgatan 18 A, 7 vån.
00531 Helsingfors

POSTIOSOITE / POSTADRESS
PL 252, 00531 Helsinki /
Box 252, 00531 Helsingfors

SÄHKÖPOSTIT / E-POST
info@journalistiliitto.fi
jasenasiat@journalistiliitto.fi
etunimi.sukunimi@journalistiliitto.fi
förnamn.efternamn@journalistiliitto.fi

VERKKOSIVUT / WEBBSIDOR
journalistiliitto.fi
journalistiliitto.fi/sv

A-KASSA / A-KASSAN
A-kassa.fi, 020 690 455

SUOMEN JOURNALISTILIITTO
FINLANDS JOURNALISTFÖRBUND

RTTL
Radio- ja televisiotoimittajien liitto

RTTL:n koulutusrahaston apurahahaku käynnistyy

RTTL:n jäsenten haettavissa on pääasiassa 600 ja 900 euron ja enimmillään 2 000 euron apurahoja. Haku on käynnissä 28. 9.–25. 10. 2025.

Lisätiedot ja sähköinen hakemuslomake ovat RTTL:n nettisivuillla: www.rttl.fi/fi/apurahat

Samuli Saarinen osallistui Konturin tekemiseen vuosina 2018–2025. Sinä aikana hän myös kasvoi graafisen suunnittelun opiskelijasta ammattilaiseksi.

Ensimmäisissä suunnittelemissaan Kontureissa Samuli Saarinen kokeili ideoita laidasta laitaan.

Risopainetun Kontur numero 12:n neljä ensimmäistä sivua ovat kapeampia kuin neljä jälkimmäistä sivua. Vasemmalla takakansi ja oikealla kansi.

Samuli Saarinen, 37

- Graafinen suunnittelija, erikoisalana kirjojen ulkoasusuunnittelu ja taittaminen. Työskentelee freelancerina.
- Työskennellyt muun muassa Teos-, Kosmos- ja Siltala-kustantamoille sekä Khaos Publishingille ja Tutkijaliitolle, joiden toiminnassa on mukana.
- Opiskellut graafista suunnittelua Aalto-yliopistossa ja Sandberg Instituutissa Amsterdamissa. Valmistunut taiteen maisteriksi vuonna 2019.

Samuli Saarinen valitsi erikoisen painotavan rahan takia

Lilat-julkaisun tekijöiden Nina ja Elina Andelinin valinta

If By Magic on risografiaan erikoistunut pienpaino Helsingin Vuosaaressa. Risopainon kehitti alun perin Riso Kagaku -yhtiö Japanissa 1980-luvulla. Painotekniikka yhdistää silkkipainon kirkkaat värit ja teollisen painamisen monistettavuuden.

Risopainaminen on erityisen suosittua taidejulkaisujen ja pienpainosten tekijöiden sekä aktivistien keskuudessa. Journalistit näkevät painamisen usein vain mekaanisena ja tuotannollisena työnä.

Riso-kulttuurissa muodostuu kuitenkin taiteellisesti kiinnostavia ja hedelmällisiä yhteistöitä graafikon ja painajan välille. Joskus graafikko painaa myös itse koko julkaisun. Risopainetuille julkaisuille tyypillistä ovatkin painotekniset kokeilut ja painetun tekstin materiaalisuuden korostuminen. Hyvä esimerkki tällaisesta työstä on *Kontur*-pienjulkaisun numero 12, jonka on painanut If By Magic ja suunnitellut Samuli Saarinen."

Tällä palstalla Journalisti pyytää ilmiantamaan loistavia alan tuotoksia. Viestiä vie seuraavaksi eteenpäin se, jonka työ esitellään palstalla.

Nina Erho, teksti ● Heli Saarela, kuvat

Graafikko **Samuli Saarinen** tuo haastatteluun näytille pinon värikkäitä kirjasia. Ne ovat *Kontur*-lehden vanhoja numeroita, jotka on painettu yleiseen tapaan offsetilla eli painolevyjen avulla. Helmikuussa 2026 ilmestynyt *Kontur* numero 12 on isompi, ohuempi ja vaalea. Saarinen painatti sen helsinkiläisessä If By Magic -risopainossa.

Risografia on vanhaa ja uutta yhdistävä painotapa. Painojälki syntyy sapluunan läpi, mutta sapluunan valmistusta ohjaa tietokone.

Kirjallisuuslehti *Kontur* perustettiin alun perin jo 1990-luvulla. *Kontur* 12 on jäähyväisnumero toimituskunnalta, joka teki lehteä säätiöiden tuella vuosina 2018–2025. Aluksi *Kontur* 12 oli määrä tulostaa toimistoprintterillä.

”Mutta yllättäen meiltä löytyi vielä rahaa ja motivaatiota tehdä siitä vähän mielenkiintoisempi ja mässympi kuin olisi ollut pakko”, Saarinen sanoo.

Risopainatus oli Saariselle tuttua opiskeluajoilta, ja hän oli käyttänyt sitä myös parissa *Konturissa*. Tällä kertaa valintaa ohjasi raha: riso oli edullisin tapa teettää pieni määrä ”oikeaa” painotuotetta.

Varaa oli kahdeksaan sivuun. Saarinen sai muun toimituksen kokoamat sisällöt sopimaan niille vaihtelemalla tekstien suuntaa ja pistekokoa. Kontrasti projektin alkuaikoihin oli iso. Silloin rahaa oli enemmän ja Saarinen oli graafisen suunnittelun opiskelija. Hän loi Konturin ulkoasua hurjalla kokeellisella innolla.

”Jälkikäteen ajateltuna jotkut ratkaisuni olivat sisällöille aika epäkypsä kehys”, Saarinen sanoo.

”Toisaalta kehittelin paljon idiksiä, joita olen myöhemmin käyttänyt kypsemmässä muodossa. Pääsin myös harjoittelemaan painotyön tilaamista ja muita aikuisten asioita.”

Kun *Kontur* 12:n taitto oli valmis, Saarinen meni If By Magiciin ja viimeisteli painotiedostot sen omistajan **Robin Ellisin** kanssa. Risopainokone on eräänlainen kopiokone, joka imeyttää kasvipohjaiset värit rei’itetyn sapluunan läpi paperiin. Paperi on päällystämätöntä, ja rei’itystä ohjaa painotiedosto tietokoneelta.

Painoväreiksi Saarinen valitsi punaisen, sinisen ja mustan. Musta oli ”vähän tylsä muuvi” mutta tuki taiteellista vaikutelmaa. *Kontur* 12:n ensimmäiset sivut ovat kapeampia kuin viimeiset.

”Halusin sen olevan kuin rento, lomittain liukunut A4-pino pöydällä.”

Saarisen mielestä on vitsikästä, että haastattelun aihe on hänen viimeinen *Konturinsa*. Toisaalta niin on hyvä.

”Se vastaa nykyistä makuani eniten, joten se on tavallaan hienoin. Rison tekstuuri on tosi uniikki.” ●

KOTIMAISTA JOURNALISMIA

Ilmoitus tällä sivulla tavoittaa alan parhaat osaajat. Journalistissa ilmoittamalla tuet kotimaista journalismia, koska raha ei päädy esimerkiksi kansainväliselle teknologiayritykselle.

Ota yhteyttä:

Puhelin: 044 755 5002

Sähköposti: ilmoitukset.journalisti@journalistiliitto.fi

JOURNALISTI

Media-alan ammattilehti